

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

dokumenty

02/2006

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

**ROZHOVOR PREZIDENTA REPUBLIKY VÁCLAVA KLAUSE
PRO POLSKÝ DENÍK FAKT:
EVROPSKÁ UNIE A EVROPA NENÍ TOTÉŽ
(15.2.2006)**

Otázka: Jaká je Vaše vize „společné“ Evropy? Co je pro tuto Evropu největším ohrožením? Co je tím prvkem, který Evropu spojuje (nebo spíše měl spojovat)?

Důrazně a záměrně odděluji slova Evropa a Evropská unie a jsem přesvědčen, že se nejedná o pouhé slovíčkaření. Slovu „společná Evropa“ málo rozumím.

Otázka: Jaká je Vaše vize „společné“ Evropy? Co je pro tuto Evropu největším ohrožením? Co je tím prvkem, který Evropu spojuje (nebo spíše měl spojovat)?

Důrazně a záměrně odděluji slova Evropa a Evropská unie a jsem přesvědčen, že se nejedná o pouhé slovíčkaření. Slovu „společná Evropa“ málo rozumím. Evropa je kontinent, je to zeměpisný útvar, je to evolučně vzniklý kulturně civilizační celek, který existuje nezávisle na nás a na našich časově podmíněných ambicích se uvnitř něho spojovat, rozdělovat, přátelit nebo nepřátelit. Na tento celek nikdo z nás nemá nárok, nikdo si ho nesmí přivlastňovat, nikdo od něho „nemá klíče“. Společná Evropa je podle mého názoru bezobsažná fráze.

Něco úplně jiného je Evropská unie jako – v jisté chvíli a jako politický projekt vzniklé – seskupení zemí, které i přes různé historické, náboženské, kulturní, politické rozdíly, chtějí některé věci dělat společně. Největším ohrožením Evropy je pokus tyto země, které byly původním stavebním kamenem Evropské unie, vymazat z povrchu zemského (fakticky, i když fiktivně nadále zůstanou) a vytvořit supranacionální (nebo jak se dnes v Evropě „politicky korektně“ říká komunitární) Stát Evropa. Přesně toho se bojím.

Měla by se tedy Evropa opírat spíše o volný trh a společné ekonomické zájmy, nebo vidíte možnost hlubší integrace i na úrovni kulturní, společenské, atd..?

V předcházející odpovědi jsem řekl, že v EU by mělo jít o „seskupení zemí, které chtějí některé věci dělat společně“. Řekl jsem záměrně některé věci, v žádném případě jsem neřekl, že by tyto země měly vytvořit pouhou zónu volného obchodu, jak bývají mé názory často karikovány. Společné zájmy jsou nepochybně širší než ekonomické. „Veřejné statky“ jsou pro nás, obyvatele jednotlivých evropských zemí, věcí, která má širší, než ekonomický rozměr. Externality a různé „spillover efekty“ nepochybně existují. Proti čemu vystupuji není rozsah témat či oblastí společných

aktivit, ale způsoby rozhodování o nich. Proto i nadále intergovernmentalismus a ne supranacionalismus.

Je varianta „sociálního státu“ v rozporu s volným trhem? Který model je pro Evropu lepší?

Termín sociální stát je pro mě něčím nepochopitelným, protismyslným a falešným. Jestli někdo chce říci, že současný stát má mít nějakou rozumnou formu sociální politiky (s čímž stoprocentně souhlasím), pak je zcela zbytečné nazývat to sociálním státem. Smysluplně organizovaný současný stát, slovem současný myslím stát počátku 21. století, má celou řadu atributů či adjektiv, které ho definují. Obhájci termínu sociální stát volbou tohoto jednoho adjektiva nemohou naznačovat nic jiného, než že je adjektivum sociální nadřazeno všem ostatním. To je pro mě naprosto nepřijatelné, nemluvě o tom, že v takovém státě jsme už jednou žili. V naší zemi to bylo od roku 1948 do roku 1989 a říkali jsme tomu socialismus nebo komunismus. Obávám se, že dnešní obhájci sociálního státu v Evropě příliš daleko od názorů propagovaných u nás v období let 1948-1989 nejsou, i když to nechtějí přiznat veřejně a možná to dokonce nechtějí přiznat ani sami sobě.

Co je to evropská identita; existuje podle Vašeho názoru vůbec něco takového, a pokud ne, tak proč?

Částečně už jsem na tuto otázku v minulých odpovědích reagoval. Jisté civilizačně-kulturní podobnosti v Evropě samozřejmě – asi jako většina lidí žijících v Evropě – vidím, ale nenazýval bych to evropskou identitou. Jsem-li na lyžařské sjezdovce v amerických Rocky Mountains nebo na pikniku v čarokrásných australských Blue Mountains, na otázku odkud jste, odpovím: z Evropy. Tam se mi zdá, že je to dostačující definiční charakteristika, protože na tuto vzdálenost jsou rozdíly mezi polským Krakovem, moravskou Kroměříží a rakouskou Kremží oprávněně zanedbatelné a tazateli nevysvětlitelné. Určitě ne jednou zdvořilou větou. Z toho ale vůbec nevyplývá, že je z těchto tří měst nezbytné vytvořit novou, autentickou, demokraticky spravovanou entitu.

Měli bychom si všimnout i toho, že pojem evropská identita není zdůrazňován filozofy, historiky, antropology, ale prakticky výlučně lidmi, kteří jsou svými zájmy navázáni na instituce dnešní Evropské unie. Tak jako lidé nežijí v entitě zvané lidstvo, i když se o to leckdo konceptem lidská práva snaží, stejně tak neexistuje identita založená na geografické příslušnosti k nějakému území. Španělský filosof Ortega y Gasset definoval národ jako intimitu, což se mi moc líbí. Soubor supranacionálních úřadů (=EU) takovouto intimitou nedisponuje a já doufám, že také nikdy disponovat nebude.

Kde jsou hranice evropské integrace? Může být „evropský integrační proces“ nebo také „evropská unifikace“ ohrožením pro tzv. novou Evropu (nové členské země) a Evropu vůbec?

Hranice Evropy určuje tisíciletý spontánní evoluční vývoj a ten příliš ovlivnit v pozitivním či negativním směru moc nemůžeme. Nemohou to naštěstí udělat ani různí euronadšenci. Původní a jediný obhajitelný smysl slova integrace je důsledné odstraňování všech možných bariér, důsledná liberalizace a otevření všech trhů (i v neekonomickém slova smyslu) a minimalizace zásahů politických autorit do lidských aktivit. Z toho plyne, že žádné hranice skutečné integrace neexistují. Do ní můžeme – a nesmírně na tom vyzískáme – přizvat a přidat kohokoli, kdo o to bude stát. Čím větší bude takto otevřený prostor lidských aktivit, tím lépe. Evropskou unii proto dnes neohrožuje Turecko, Ukrajina či ta nebo ona balkánská země, ale jen a jedině nadměrná unifikace, federalizace, etatizace, centrální řízení, regulování a plánování spojené s dnešní doktrínou evropeismu.

Může být naše „středoevropská“ historická zkušenost (mj. také z období komunismu) tak rozdílná od historické zkušenosti států „staré Evropy“ a může být pro společný projekt Evropy vůbec nějak přínosná? Co může být z naší historie a zkušenosti varováním (výstrahou) pro Evropu?

Naše historická zkušenost není jenom zátěží, jak se nám leckdo snaží namluvit, a dokonce primárně není zátěží. Naučila nás vážit si svobody a demokracie. To sice není nějakou specifickou středoevropskou hodnotou či raritou, kterou by jiné regiony Evropy či zbytku světa neměly či neuznávaly, ale naše vědomí toho, jak jednoduché a snadné je to, jak země může o svou svobodu a demokracii přijít, je něčím, co musíme zbytku Evropy stále zdůrazňovat. Proto jsme na některé věci citlivější, než lidé v západoevropských zemích. Často si všímám, že některá má varování řada lidí v západní Evropě necítí. A hrozím se toho.

V poslední době (zvláště po referendu ve Francii) se hovoří o evropské krizi. V čem tato krize spočívá? Vidíte zde určitou krizi na linii „stará Evropa (evropské jádro)“ – nová Evropa (nové členské státy)?

Je-li v Evropě krize, pak ne díky francouzskému a holandskému referendu. Jejich výsledky jsou výrazem dávno existující krize umělého a násilného evropského unifikování, krize účinnosti, efektivnosti a demokratičnosti evropských institucí, krize evropského socio-ekonomického modelu (onoho výše zmiňovaného sociálního státu), krize ideologie evropeismu. Není způsobena kolizí „staré“ a „nové“ Evropy v rumsfeldově smyslu.

Jaké vztahy by měly spojovat Evropu a USA? Je nám jakákoli prohloubená spolupráce vůbec potřebná? Co by mohlo být pro nás z takového vztahu přínosem? V čem se Evropa od USA liší?

Toto je otázka spíše na přednášku, než na jednovětou odpověď. Bez dobře fungujících transatlantických vazeb si neumím vůbec představit dlouhodobé bezpečnostní a geopolitické ukotvení demokracie a svobody v Evropě. V tomto nemůže být mezi Evropskou unií a Spojenými státy rivalita či konkurence, v tomto musí dominovat společný zájem.

Klara Klinger, Fakt, 15.2.2006

Copyright © 2001, Václav Klaus. Všechna práva vyhrazena. Bez předchozího písemného souhlasu není dovoleno další publikování, distribuce nebo tisk materiálů zveřejněných na tomto serveru.

fakt

**ROZHOVOR PREZIDENTA REPUBLIKY VÁCLAVA KLAUSE
PRO DENÍK MLADÁ FRONTA DNES
(25.2.2006)**

Muslimský svět pobouřily karikatury proroka Mohameda. Při protestech umírají lidé, hořela velvyslanectví západních zemí. Viděl jste karikatury, které původně zveřejnil dánský list Jyllands-Posten?

Viděl jsem pro mě téměř nesrozumitelnou miniaturu, myslím, že ve vašem deníku. Takže autentický pocit z toho nemám. Člověk ani nemůže mít autentický pocit, protože je tlačěn tolika siláckými vyjádřeními na obou stranách, že už je předem ovlivněn.

Muslimský svět pobouřily karikatury proroka Mohameda. Při protestech umírají lidé, hořela velvyslanectví západních zemí. Viděl jste karikatury, které původně zveřejnil dánský list Jyllands-Posten?

Viděl jsem pro mě téměř nesrozumitelnou miniaturu, myslím, že ve vašem deníku. Takže autentický pocit z toho nemám. Člověk ani nemůže mít autentický pocit, protože je tlačěn tolika siláckými vyjádřeními na obou stranách, že už je předem ovlivněn. To je strašlivá škoda. Bylo by potřeba tuto věc vyhodnocovat klidně a rozumně. Říkám jednoznačně: máme diametrálně odlišný názor na svobodu slova, na možnost dělat libovolné karikatury, než má islámský svět. O tom není sebemenších pochyb. Teze druhá: jsme přesvědčeni, i já jsem přesvědčen, že správný pohled je náš. Ale teze třetí: nemáme sebemenší nárok náš pohled vnutit zbytku světa s pocitem nadřazenosti, se sebejistotou, že je univerzálně správný a všichni ho musí následovat. Nekreslím ničí karikatury a nekreslil bych ani karikatury tohoto typu.

Na pozadí muslimských protestů probíhá diskuse o svobodě slova. Často píšete do novin. Vžijte se do role šéfredaktora. Uveřejnil byste karikatury Mohameda?

Nevylučuji, že toho šéfredaktora, který původně otiskl ty obrázky, nenapadly všechny souvislosti. A ze své šestnáctileté politické praxe musím přiznat, že i já mnohokrát nedomyslel netušené souvislosti. Toho šéfredaktora bych nepranířoval. Ta jednotlivost mi nevadí. Vadí mi všeobecné klima, světonázor dominující v evropském světě, že jsme jacísi nadlidé kráčeující s pochodní v ruce před zbytkem lidského rodu a všechny ostatní můžeme poučovat. To je problém, který v těch sporech o karikatury dramaticky cítím, a ten mě bolí.

Jak to myslíte s tou bolestí?

Zaujal mě dopis jednoho čtenáře, který v jednom deníku napsal: Institut svobody slova je vymezen pouze ve vztahu člověk versus stát, tudíž má smysl uvnitř státu, uvnitř jedné jurisdikce. Ohánět se svobodou slova na celoplanetární úrovni nemá smysl. Žádná práva na planetární úrovni nejsou definovatelná, nejsou vymahatelná, nemají smysl, pokud nezavedeme celosvětovou osvícenou diktaturu jedněch nad druhými. Svoboda slova je termín, který v této diskusi vůči islámskému světu nemá význam. Má význam jen mezi námi. Mohu diskutovat s vámi, zda máte, nebo nemáte

mít ten či onen nárok publikovat to nebo ono. Upozorňuji, že to není žádný triviální závěr, co říkám.

O trivialitě jsem také nic neřekl. Francouzský filozof André Glucksmann, kterého - jak usuzuji z četby vašich článků a knih - byste zřejmě zařadil do odnože francouzsko-německého mudrování, jak tomu říkáte...

... ano - to je hezké, že čtete...

... tak tento Glucksmann ke zmíněným karikaturám řekl: "Onen pán s bombou v turbanu je možná Mohamed, chcete-li, především je to však karikatura islámského teroristy. Skandální není kresba, nýbrž terorismus." Někteří lidé dnes skutečně spojují islám s terorismem. Míhla se vám někdy hlavou podobná asociace?

Nezastávám dnešní standardní interpretaci terorismu. Je to neskonale složitější. Stejným způsobem bych si netroufal spojovat islám jako významné historické náboženství s terorismem jako takovým. Říkat něco takového je ahistorický, povýšený, až nadřazený pohled. Už jsme si prožili úvahy, zda spojovat katolictví s křížáckými výpravami, s upalováním čarodějnic či těch, kteří nechtěli odvolat to či ono. Víme, že není přípustné se takhle dívat na svět. Moc bych prosil, abychom nedělali stejnou chybu vůči někomu jinému.

Vloni 14. prosince jste v Praze moderoval seminář Islám v Evropě - obohacení, nebo nebezpečí? Rečníci se tam sice lišili v přístupech k tématu, nicméně v jedné věci se shodovali. Varovali před radikalismem části muslimů. Neprojevil se ten radikalismus při posledních protestech proti karikaturám?

Řečníci, o kterých mluvíte, zastávali primárně názor, že islám není z definice nebezpečím, nýbrž spíše obohacením. Současně s tím není v rozporu teze, že radikální složka společnosti v islámských zemích představuje nebezpečí. Je možné zastávat konzistentně oba tyto postoje.

Západní veřejnost včetně české se nyní o islám daleko více zajímá. Ale není to hlavně či jen kvůli souvislosti s terorismem?

Nevím přesně. Vytvořilo se určité dominantní povědomí, určitá móda, určitý politicky korektní postoj, který mnoho lidí přebírá za svůj.

Hovoří se i o střetu civilizací. Když mluvíte o módě, tak zrovna tenhle termín se módním stal. Hlavně poté, co profesor americké Harvardovy univerzity Samuel Huntington zveřejnil v časopise Foreign Affairs v roce 1993 esej Střet civilizací. Označil v něm islám za největší hrozbu globální stabilitě. Rozdělím to na dvě otázky. Probíhá podle vás v současném světě střet civilizací?

Mluvil jsem s profesorem Huntingtonem. Byl překvapen, jakou jeho teze vzbudila pozornost. Z tohoto setkání usuzuji, že kdyby se mohl ještě jednou rozmyslet, napsal by to trochu jinak. Nepopírá, že onu interpretaci jeho text nabízel, nicméně nadšen z toho není. To říkám jako vsuvku k vaší otázce.

Jde tedy podle vašeho názoru o střet civilizací, anebo nikoliv?

Nejde.

A je islám největší hrozbou globální stability?

Musím se přiznat, že nejsem schopen takového planetárního uvažování. Zdá se mi, že jsou to fráze, kterými se někteří lidé ohánějí, floskule, jež dobře zní a publikum jim třeba zatleská. Vše závisí na tom, co vidíme kolem nás, co se nás dotýká; nesmíme být zaslepení, krátkozrací. Abychom totiž od pokusu dovidět za humna rovnou neskákali do celosvětových hrozeb a pohledů. Velmi bych vytýkal řadě komentátorů, že to lehkým perem dělají. Takže nevidím islám jako světovou hrozbu. Jsou kontinenty, kde o takové hrozbě nevědí a ani by je nenapadlo ji tímto způsobem vykládat.

Kde se nic takového neodehrává?

Devadesát procent obyvatel Afriky o ničem takovém neví. Většina obyvatel Latinské Ameriky se něčím podobným nezabývá. Čína tento problém nevnímá. A tak dále. Ani v Indii tento problém není tak významný. A když jsem vyjmenoval tyto oblasti, tak jsem vyjmenoval většinu obyvatel světa. Nechme tedy být slovíčko "světová". Hovořme o tom, co je hrozbou, co ohrožuje naši stabilitu, naše životy - a to v konkrétnu, na dosah. Nechme toho planetárního uvažování.

Jste zastáncem toho, aby Turecko bylo členem Evropské unie. Řekl jste, že tato země "může být naším spojencem". Existují však obavy, že vstupem do EU ztratí v Turecku takřka neomezenou moc armáda a země podlehne vábení islámských radikálů.

Trošku obdivuji některé české intelektuály, že vidí stoprocentně do niterných problémů pro nás tak relativně vzdálených zemí, jako je Turecko. Podívejme se na pozitivní otázky vstupu Turecka - a zdůrazňuji do Evropské unie, a nikoli do Evropy, protože to je něco jiného. Vstupem Turecka dojde k povýšení rozmanitosti EU a k dalšímu brzdění homogenizačních, harmonizačních, standardizačních, glajchšaltovacích procedur, které vidím jako největší nebezpečí "na dosah", tedy takové, které skutečně cítím kolem sebe. V tomto smyslu vítám vstup Turecka do Evropské unie. A vím, že nenastane zítra ani pozítří. Nakolik vstup může proměnit Turecko, nakolik to může zostřít vnitropolitickou nebo i kulturně-civilizační dimenzi turecké společnosti, na to nejsem takovým znalcem. V Istanbulu jsem byl dvakrát, takže znalost malá. Poprvé mě tam provázal jeden z mladých tureckých pracovníků naší ambasády. Stáli jsme nad Bosporem, který odděluje Evropu a Asii. Ptal jsem se ho, co cítí: zda více patří tam, anebo tam. A tento člověk, o němž bych si apriorně myslel, že přísluší k procentu turecké společnosti, které přináležejí k Evropě, odpověděl, že k Asii. To pro mě bylo významným sdělením. Kdybych se na to zeptal vesničana v Anadolii, očekával bych tuto odpověď. Ale že mi to říká mladý vzdělaný člověk, ukazuje mně, že je to všechno složitější. Ovšem opakuji: Turecko nevstupuje do Evropy, nýbrž do lidmi dočasně vytvořené organizace zvané Evropská unie, a to je něco jiného.

V souvislosti s válkou v Iráku jste řekl, že "demokracie se nedá vnutit". Volání Západu a tlak USA po demokratičtějších volbách na Blízkém a Středním východě přivedly do egyptského parlamentu členy islámského fundamentalistického Muslimského bratrstva a v Palestině se dostává k vládě

radikální hnutí Hamas spojované s terorismem. Výsledkem demokratizačních snah je posílení extremistů. Neznepokojuje vás to?

Buď ty země otevřít chceme, buď jim dáme šanci, aby utvářely samy sebe k obrazu svému, a nikoli k obrazu toho či onoho autoritativního diktátora, jako tomu bylo doposud, anebo to nechceme. Ta otázka je strukturálně srovnatelná s tím - a nechtěl bych, aby to bylo považováno za kvalitativně srovnatelné! - jestli se někomu líbí, že u nás má šestnáct let po Listopadu téměř dvacet procent voličů komunistická strana. Mě to netěší, ale nemám pocit, že by mělo být proti tomuto faktu mocensky zasáhnuto. Jestliže můžeme říci toto sami o sobě, tak to musíme říci i o Egyptu či jiné arabské zemi.

Silné turbulence postihují nejen muslimský svět. Loni v jiných ohledech zasáhly i Evropskou unii: odmítnutí Smlouvy o ústavě pro Evropu nebo tahanice kolem rozpočtu na léta 2007 až 2013. Premiér Jiří Paroubek považuje vaše názory na EU za "kuriózní". Nemáte radost z toho, že některá slova a myšlenky, za něž jste tvrdě kritizován, se vlastně naplnila?

Ano i ne. Na straně jedné konzistentnost mých názorů existuje bez ohledu na to, co je zrovna největší módou a politicky korektním postojem. Při přípravě na projev na univerzitě v Innsbrucku (byl pronesen tento týden - pozn. autora) jsem si vzpomněl, že jsem na této univerzitě hovořil v roce 1995. Vzal jsem si ten německý text a sám jsem byl překvapen, jak jsou mé postoje v tomto smyslu nejenom konzistentní, ale i pokračující. Druhou věcí je, že se nedomnívám, že rok 2005 byl pro mé názory zase tak velkým vítězstvím. Samozřejmě jsem rád, že ve dvou zemích byla pozastavena ratifikace evropské ústavy, a myslím si, že to dává šanci něco změnit. Ale že bych to viděl jako záruku, že tento proces je skutečně mrtvý, tak v tom optimistický nejsem. Víím, že evropeisté pokračují, jako by se nechumelilo. Pro ně byla odmítající referenda ve Francii a Nizozemsku dvěma deviacemi jakýchsi nerozumných, nemyslicích, nedospělých, nevyspělých, pomýlených voličů a my, velcí Evropané, jdeme dál bez ohledu na to, co se v těch referendech stalo. Takže jásat bych v žádném případě nechtěl.

Ale nevyvoláváte kritiku vašich názorů i sám tím, že při oficiálních návštěvách hovoříte o EU až státnicky, avšak na akademických půdách dáváte Unii jeden štulec za druhým? Mnoho lidí si myslí, že máte mít jen jednu roli.

Jsem homo sapiens a občan této země... a nemohu se zploštit do jedné své role. I když důrazy v jednotlivých vystoupeních kladu jinam a jinak, není pravda, že má státnická a má akademická vystoupení jsou v rozporu. Pouze v těch prvních používám střídmejší výrazivo a říkám to kulantněji. I ve státnických projevech říkám, že se obávám cesty, kterou je Evropská unie vedena, kam směřuje evropeistický homogenizačněunifikační proces. Upozorňuji, že to není to, co jsme chtěli, že proto jsme svobodu tady vybudovat nemuseli, aby se to vyvíjelo tímhle směrem. Ve státnických projevech neprovádím analýzu příčin, tu si nechávám na akademická vystoupení.

Ještě jeden příklad. Žádost o vstup do EU jste kdysi podepsal vy - jako premiér. Přístupovou dohodu v dubnu 2003 jste v Aténách také podepsal - už jako prezident. Ale podpis evropské ústavy jste v říjnu 2004, abyste ukázal svůj

postoj v této věci, delegoval na tehdejšího premiéra Grosse. Ani to nemůže nikoho zmást?

Nevím, zda mám říci, že je chci zmást; to by byl výrok příliš silný. Minimálně chci, aby o tom přemýšleli. Aby rozlišili tendenci evropského integračního procesu a našeho podílení se na něm od jisté varianty evropského integrování, jímž je postdelorská, postmaastrichtská varianta, která s liberalizací evropského kontinentu nemá nic společného: centralizující reguluje, standardizuje životy nás všech. Pokouším se burcovat vědomí lidí, že jsou to dvě diametrálně odlišné věci, jež se různí evropeisté snaží zakrývat a říkají, že je to jedna věc. Účastí či neúčastí na podpisech toho či onoho typu toto dávám výrazně a srozumitelně najevo. Každému, kdo to slyšet chce.

Do jakého bodu tedy evropská integrace podle vás dnes dospěla?

Prvním rozcestím byl Maastricht, kde byla Smlouva o Evropské unii podepsána v roce 1992 a v listopadu 1993 nabyla účinnosti. My jsme to trochu zaspali, protože jsme byli v rané fázi transformačních období a docházelo k dělení Československa. Přiznám se, že po Maastrichtu jsem tu osudovou přesmyčku z Evropského společenství na Evropskou unii po jistou dobu nezaregistroval a nekřičel jsem. Nedocenili jsme toto rozcestí a spolu s námi je nedocenila většina obyvatel evropského kontinentu. Také to jako rozcestí nebylo prodáváno.

Zavedlo nás tohle rozcestí na scestí?

Chcete-li tento bonmot, tak já se mu nebráním. Ano. Vážně si kladu otázku, zda teď stačí zase na nějakém dalším rozcestí mírně změnit směr, anebo je potřeba vrátit se až na to původní rozcestí a některé věci začít dělat jinak. Můj názor je, že v řadě věcí je třeba se vrátit zpět.

Podle vás část evropských politických elit věděla, že přesun rozhodování ze státního na nadstátní úroveň oslabuje tradiční demokratické mechanismy. Pozorujete něco podobného i u šéfa současné Evropské komise Josého Manuela Barrosa, s nímž jste se nedávno setkal?

Odlišme vlastnosti jednotlivých evropských komisařů od substance vytvářeného systému. Za komunismu byla hlavní teze, že systém je dobrý, ovšem lidé špatní. Nedělejme zrcadlově opačnou chybu stejného typu tvrzením, že když lidé jsou dobří a systém špatný, tak to nevádí. To by byla tragédie. Teď přidám další osobní vzpomínku. Byl jeden významný nizozemský politik, ve své době ministr zahraničí a pak evropský komisař...

... byl to Hans van der Broek, s nímž jste měl velký spor jednou na ekonomickém fóru v Davosu?

Nebudeme říkat který, ani nevím, zda to byl tenhle. Bavili jsme se osobně na nějaké konferenci v kuloárech a on na moji námitku systémového typu říkal: No prosím vás, nemyslete si, že lidi jako já, demokraté, by mohli někdy takovou věc zneužít. A já mu říkal: To se nezlobte, naše komunistická zkušenost říká, že tomu tak být může. Tomu, kdo si myslí, že osobně je demokratem a že nezneužije vytvořených podmínek, musím říci, že je absolutně mimo. Nechme proto povahové vlastnosti toho či onoho politika.

Po krachu euroústavy jste loni napsal, že bychom si měli ujasnit, "jakou Evropu chceme a jak má budoucí Evropa vypadat". Hovořil jste o Organizaci evropských států. Můžete blíže vysvětlit, co tím myslíte?

O tom mohu napsat knihu.

Tu neotiskneme v novinách.

Já vím. Více a více dospívám k názoru, že dnešní Evropa je ovlivněna jistým provázaným konglomerátem idejí, které já, ale nejen já, nazývám evropeismem. Zdůrazňuji: konglomerát idejí. Není to -ismus, k němuž by se někdo výslovně hlásil a říkal: Jsem ten, kdo tuto ideologii zastává. O evropeismu se nedá číst v žádné učebnici. Nicméně určuje naše myšlení daleko více, než si drtivá většina z nás myslí. Je to taková metaideologie, tedy ideologie před závorkou, a do té závorky se klidně poskládají sociální demokratismy, křesťanské demokratismy, různé evropské liberalismy a mám strach, že i měkčí verze britských konzervatismů. Troufnu si říci, že ani nějaké novější komunistické strany by tento -ismus neodmítaly. To je jádro veškerého problému. Před několika dny jsem v noci a brzy ráno doma psal a dokončoval obsáhlý esej Co je to evropeismus. Kdybych vám mohl prozradit, že druhou částí eseje je nástin struktury evropeismu, tak pak bych řekl, že způsob evropského integrování považuji za jednu z pěti základních rovin evropeismu. A jestliže jste nakouzl tu Organizaci evropských států, týká se tedy jedné pětiny obecnějšího problému. Ten představuje otázku: Má zvítězit supranacionální princip, anebo organizace států? Supranacionalismus hraje v doktríně evropeismu významnou roli. Proto můj návrh s Organizací evropských států. Chce ponechat to písmenko "es", tedy států. Nechce vymazat stát, nechce primární vztah občana a bruselského politickoekonomického aparátu. Vtomto smyslu nepotřebuje ústavu; ústavou přece myslíme vztah jednotlivce k něčemu.

Prošla by v současném Česku euroústava v referendu?

Nevím. Lidé pořád ještě nemají dobře odlišené ty dvě stránky, o kterých jsem hovořil. Říkají ano evropské ústavě – a myslí tím ano evropskému integračnímu procesu. Snažím se jim vysvětlovat, že jsou to dvě odlišné věci.

V novoročním projevu v roce 2004 jste vyslovil obavu, že "vstupem do EU ztratí Česká republika část své suverenity". Jakou část suverenity jsme podle vás ztratili, když už to můžeme hodnotit s odstupem, a jak se to projevilo?

Nemám před sebou text toho novoročního projevu, ale přemítám, zda jsem vyslovil slovo "obava". Neboť ve slově obava se skrývá, že se mohu mýlit a že ve skutečnosti to tak nebude.

Slovo obava jsem použil v otázce já.

A já jsem žádnou obavu tehdy nevyslovil, já vyslovil jistotu, že vstupem do Evropské unie ztrácíme významnou a stále narůstající část své suverenity. Dávat příklady není třeba. Posledním byla debata, jaké máme mít daně, zda chceme, či nechceme podporovat výstavbu bytů a domů. A někdo v Bruselu nám říká, zda to smíme, či nesmíme dělat. Nevím, zda existuje někdo opravdu myslící, kdo by mohl říci, že tohle není ztráta suverenity. Podobných věcí je nekonečné množství. Podívejte se na

diskuse v posledních týdnech a silácké výroky premiéra Paroubka a ministra Sobotky, že nikdy nic podobného nedopustí, a přitom oni v tom nechali Polsko, aby to hrálo osamoceně, a sami přijímají evropskou harmonizační politiku. Nevím, co víc chce někdo slyšet. Vláda například projednávala návrhy ministra Škromacha o politice zaměstnanosti. Pro mě je politika zaměstnanosti protimluv, ale necht' si sociální demokraté myslí, že to má nějaký smysl. Nicméně on navrhoval projekty a koncepce, na něž ministr financí namítal, že to neschválí Evropská unie. Nejsem pro regionální politiku zaměstnanosti a myslím, že k ničemu nevede. Stejně jako nejsem pro investiční pobídky, minimální mzdy, povinné kolektivní vyjednávání a tisíc dalších věcí. Přesto se zdráhám uvěřit tomu, že nám kdosi v Bruselu má bránit, abychom směli nalít do Mostecku pět miliard korun a pokusili se změnit obraz tohoto komplikovaného regionu. Takže: suverenita, nebo nesuverenita? Suverenita je omezena bez ohledu na to, zda je v dané chvíli bruselský názor rozumnější než názor konkrétní vlády, která u nás sedí ve Strakově akademii. To je důležité říci.

V souvislosti s vývojem Evropy se hovoří o multikulturalismu. Vy jej kritizujete. Je podle vás multikulturalismus mrtev?

Kéž by! Mám strach, že jen utrpěl vážný úder. Opět se to vrací k tomu, o čem jsme hovořili před chvílí: supranacionalismus, anebo organizace států? O tom to všechno je. Jestli chce někdo žít v "evropském bratrstvu", tak musí zastávat multikulturalistické pohledy. Ten člověk nás všechny chce nacpat dohromady. Já si myslím, že jakákoliv entita potřebuje jistou míru koherence a konzistence, a nelze ji zajistit na větším prostoru, než je standardně definovaný stát. Multikulturalismus je jedním z prvků, který rozbíjí starou dobrou Evropu. Toho se opravdu, opravdu velmi bojím.

Souvisí vaše výhrady se změnami, které svět prodělává?

Svět byl kdysi díky nemožnosti dnešního cestování daleko domáctější. Emigrace nebo pohyby byly výjimečným jevem. Tenkrát svět přijal asimilační princip jako základní návod možné lidské koexistence. Proto onen americký "tavicí kotlík". Každý Čech, Slovák, Polák, Maďar, Litevec, Ukrajinec, který přišel do Ameriky, se chtěl stát Američanem. To jsme někteří přijali jako dogma. Nadto multikulturalní koncepce říká deasimilace: aby všechny různé kultury žily vedle sebe. Myslím si, že to možné není a Evropě se to strašně vymstí, že něco takového povolila.

Nedávné války na Balkáně zaskočily Evropu svoji prudkostí. Jsou dnes evropské národy schopny žít vedle sebe v klidu a míru?

Války na Balkáně nebyly výlučně projevem vnitrobalkánských sporů. Od první chvíle neskrývaně říkám, že kdyby nebylo vměšování zbytku světa do toho, co se děje na Balkáně, tak by ten proces byl daleko mírumilovnější, než ve skutečnosti byl. Dále neumím odlišit – a nikdo to neumí odlišit - co bylo na Balkáně nacionálně etnickým či nábožensko-kulturním střetem a co bylo prvkem nezvládnuté dekomunizace tehdejší jugoslávské společnosti. Takže bych nedémonizoval balkánský střet jako projev nacionalisticko-náboženských ambicí. Je to složitější. Navíc to byla mimořádná a neopakovatelná výjimka a exces. Teď cituji svůj výrok, který je výstižný: Mnohokrát jsem varoval, abychom se nedívali na Evropu prizmatem či brýlemi Sarajeva.

Vloni jste vyvolal diskusi i svým projevem ve Varšavě, kde jste hovořil o nevládních organizacích (NGO) a o tom, že nebezpečí NGO-ismu hrozí i u nás. Jak se konkrétně u nás projevuje?

Doprozradím, že jedna z dalších dimenzí evropeismu v mém avizovaném eseji se týká právě pojetí společnosti, svobody, demokracie a individua versus skupinových zájmů. Tím se dotýká problémů NGO-ismu. Zastávám názor, že evropeismus je obhajobou nedemokracie, postdemokracie, a do té patří zrušení standardních demokratických principů založených na vztahu jedince a státu a vyměnění je za kolektivistické postdemokratické principy vztahu skupinových, organizovaných zájmů, velmi často v nevládních organizacích a nadnárodních strukturách. To znamená, že nové nadnárodní struktury si pod pojmem lid dosazují slovo NGO. A to je naprostá změna organizace lidské společnosti a já si myslím, že změna k výrazně horšímu. Nazvat ji přechodem od demokracie k postdemocracii se mi zdá trefné. To byl prazáklad mého uvažování, které jsem ve dvou větách řekl ve Varšavě.

Působí takové nevládní organizace u nás?

Dnes a denně.

Buďte konkrétní.

Nechci jmenovat, protože nevidím důvod, abych byl zaplaven e-maily členů těchto organizací. Opakuji, že hovořím o NGO-ismu jako o jisté doktríně, ideologii, byť parciální. Nemluví o konkrétních nevládních organizacích. Jsou známé mé postoje k ekologickým aktivitám, ale já bych nikdy ani slovíčkem nic nenamítl proti užitečnosti ekologických hnutí. Kdysi hnutí Brontosaurus chtělo čistit studánky a organizovalo výlet velké skupiny lidí s batohy. Ti lidé chodili po lese a sbírali tam igelitové pytlíky, lahve od piva či plechovky. Jsem ochoten klidně se takové akce zúčastnit. Ne jako teatrální akce prezidenta republiky, ale jako autentické akce občana Václava Klause. Mě každá tato plechovka, láhev a igelitový pytlík v lese osobně bolí. Jestli všichni přispějeme k tomu, aby jich tam bylo méně, bude to jen dobře. Nerad bych proto jmenoval ty organizace. Jenže všichni víme, že Greenpeace nejsou Brontosaurus. Mají absolutně jiné ambice, jsou to mezinárodní NGO a jsou to navýsost politické entity. Jejich definiční svět je charakterizován nikoli veřejně přiznávaným sloganem "moc bez odpovědnosti". Jeden náš známý právník teď pobývá v Indii a napsal mi obšírný e-mail svých pocitů. Ke svému nadšení tam objevil, že Indové si do ústavních vět dali něco, co u nás nemáme. Vedle základních práv tam vložili i základní povinnosti. To se mu zdálo úžasné. I já to považuji za téměř převratnou myšlenku. Nekomentuji indickou společnost, ale toto se mi zdá moc hezké.

Na závěr se podívejme na několik otázek, které rozdělují společnosti prakticky na celém světě. První je eutanazie.

Nezastávám fundamentalistický postoj některých příslušníků církví ani absolutně konzervativní postoj. Víím, že definovat podmínky, kdy je rozumné tento krok udělat, je nesmírně obtížné. Nechci ani tvrdit, že ty podmínky umím definovat.

Jak se díváte na otázku umělého přerušování těhotenství?

Tam mám pohled daleko, daleko liberálnější. O mnoho procent. Nevidím důvod, abychom prováděli něco konzervativnějšího, abychom měnili v tomto případě náš právní řád jakýmkoliv způsobem k většímu zkomplikování umělého přerušování těhotenství.

Byl byste pro určitou legalizaci měkkých drog?

Generačně, osobně, rodinnou výchovou, svým celoživotním sportováním a tím, že se pohybuji ve světě totálního nekuřáctví, ve světě neznáma o drogách, tak v této věci nemám silný názor. A musím se přiznat, že ani neumím vyjmenovat, které drogy jsou měkké a které tvrdé. Slyším repliky, že alkohol může být škodlivější než měkké drogy. Vnímám to, ale netroufám si činit v tomto soud.

I když se pohybujete ve světě totálního nekuřáctví, zkusil jste třeba někdy alespoň marihuanu?

Ne. Nikdy jsem nekouřil ani normální cigaretu. Někdo mě asi třikrát vyfotil z recese na nějakém večírku s doutníkem, ale to jsem považoval spíše za společenský žert.

Vědci už dokázali naklonovat nejrůznější zvířata. Co říkáte klonování lidí?

Klonování lidí považuji za konec světa a zuby nehty bych se tomu bránil. A abych uměl posoudit možnost či nemožnost, bezpečnost či nebezpečnost výzkumu v této oblasti, nemám dostatek informací. Úvahy o tom, nakolik se díky těmto výzkumům dostávají vědci a lékaři k možnosti léčit různé nemoci, jsou pro mě vnější, pasivní informace, kterou neumím posuzovat. V uvozovkách říkám, že Klaus nemá na všechno silný názor.

Z tohoto rozhovoru to tak neplyne...

Ale na tyto věci je nemám.

Ani by váš názor nezesílil, kdyby se podařilo naklonovat Václava Klause?

Stoprocentně. Naklonování Václava Klause by pro lidstvo nebylo žádným vítězstvím.

Touto větou v závěru některé lidi asi potěšíte.

Viliam Buchert, Mladá fronta Dnes, 25.02.2006

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT**

ZÁVĚREČNÁ DEKLARACE Z PRAŽSKÉHO SUMMITU PŘEDSEDŮ PARLAMENTŮ ZEMÍ V4

(4.2.2006)

Předsedové a místopředsedové Parlamentů zemí V4, kteří se shromáždili 4. 2. 2006 v budově Senátu Parlamentu České republiky, po zevrubné diskusi účastníků a po vystoupení člena Evropské komise pro zaměstnanost, sociální záležitosti a rovné příležitosti pana Vladimíra Špidly

1. vyzývají vlády svých zemí, aby pokračovaly v dosavadním úsilí o odstranění restrikcí ve volném pohybu pracovních sil;
2. apelují na vlády těch členských zemí, které tak dosud neučinily, aby liberalizovaly své pracovní trhy pro pracovníky z nových členských zemí EU s koncem prvního dvouletého období, tj. k 1. květnu 2006;
3. konstatují, že volný pohyb pracovních sil, jako jedna ze čtyř svobod nezbytných pro budoucnost Evropské unie, má velký význam pro občany nových členských zemí;
4. upozorňují, že vedlejším efektem aplikace přechodných období může být nárůst černé a šedé ekonomiky a ve svém důsledku tak přechodná období mohou mít na pracovní trh paradoxně negativní vliv;
5. zdůrazňují, že v žádné ze zemí, které přechodná období neuplatňují, se nepotvrdily obavy z narušení pracovního trhu, naopak v některých jeho oblastech došlo ke zlepšení; proto je úplná liberalizace pohybu pracovních sil v EU výhodná pro všechny členské státy;
6. oceňují přístup Irska, Švédska a Velké Británie, které jako jediné otevřely své pracovní trhy pracovníkům z nových členských zemí současně s jejich vstupem do EU 1. května 2004;
7. vítají přístup těch členských zemí EU, které uvažují o liberalizaci svých pracovních trhů k 1. květnu 2006;
8. chtějí pokračovat v diskuzi a jednáních o vývoji a dalším směřování EU, kdy považují za vhodné obrátit pozornost k základním kořenům a principům, na kterých EU vznikla.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

**PROJEV PŘEDSEDY VLÁDY JIŘÍHO PAROUBKA
NA VYSOKÉ ŠKOLE FINANČNÍ A SPRÁVNÍ NA TÉMA
„EU A ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY,,**

(6.2.2006)

Vážený pane rektore,

milí studenti,

jsem rád možnosti seznámit Vás blíže s mým pohledem na českou zahraniční politiku po vstupu naší země do Evropské unie. Jak víte, členské země Unie využívají roční přestávky v procesu ratifikace Ústavní smlouvy k rozhovoru se svou veřejností. K dialogu s občanskou společností, aby vyložily a ozřejmily smysl a cíle evropské integrace.

Vláda, které stojím v čele, připisuje tomuto dialogu mimořádný význam. Tím spíše pak s mladými lidmi, především s vámi, se studenty, protože dříve či později převezmete vedení země, v hospodářství i v politice.

Tématem našeho dnešního setkání je „Evropská unie a česká zahraniční politika“. Mohlo to být i téma jiné, ale myslím, že právě tento tematický okruh je znám relativně méně a jeho význam je přitom mimořádný. Navíc bude stále stoupat, takže účinné zapojení České republiky do Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU je při prosazování našich zájmů velmi důležité.

Předesílám též, že problematika činnosti EU jako takové, často označovaná jako „evropská agenda“, ve své podstatné části už ani není politikou zahraniční či mezinárodní. Přímo se totiž dotýká mnohých ekonomických, finančních, ekologických, obchodních a dalších oblastí, jež jsou svou podstatou otázkami vnitropolitickými a bezprostředně ovlivňují či mohou ovlivňovat situaci v každé členské zemi. Z poslední doby se to dá dokumentovat např. prosincovým složitým jednáním Evropské rady o rozpočtu EU na období 2007 – 2013 či nedávných jednání o sazbách DPH (ECOFIN).

Konečně bych chtěl zdůraznit, že setkání toho typu, které mám dnes s vámi, nevnímám jako jednosměrnou ulici, jen jako svůj monolog, ale i jako příležitost poznat vaše pohledy, názory a stanoviska. Pro mne je důležitá zpětná vazba, protože připisuji postojům a názorům veřejnosti při formování a provádění politiky - i zahraniční - mimořádný význam. Úspěšnost zahraniční politiky je přímo úměrná tomu, jak jí lidé rozumějí, co jim přináší, jak přispívá k naplňování jejich zájmů, zvyšování životní úrovně, vzdělanosti.

Leccos z toho, o čem budu hovořit, asi znáte. Má stanoviska k zahraniční politice země jsou známa, často se k nim vyjadřují v médiích. Pokud byste se chtěli s nimi seznámit blíže, odkazuji na webovou stránku Úřadu vlády, kde jsou vesměs umístěna.

Podtrhuji to hlavní: členství v Unii silně násobí možnosti našeho mezinárodního působení. Stanoviska a vliv uskupení o 450 milionech obyvatelích, s téměř 30% podílem na světovém HDP (přesně to je 28,7 %), rozhodujícího světového dárce rozvojové a humanitární pomoci mají přirozeně velkou váhu. Bez účasti EU dnes fakticky nelze řešit žádný významný světový problém. Unie se již

stala samostatným pólem světové politiky, od něhož se mnoho očekává a který má za vývoj ve světě stále větší odpovědnost.

Společná zem. politika

Významným faktorem efektivity zahraniční politiky EU je transatlantická součinnost. Souběžné a koordinované působení obou břehů Atlantiku je dnes v řadě ohledů rozhodujícím prvkem světového dění. Patří ke klíčovým úkolům našeho působení v NATO i v EU transatlantickou vazbu dále rozvíjet. Není to vztah dvou rivalů, ale nezbytný prvek zvyšování účinnosti zahraniční politiky ČR i EU. V tomto smyslu přerůstají svůj původně bilaterální význam naše styky s USA i Kanadou.

Pár slov o multipolaritě

Existují různé její koncepce. Jedna z nich chápe multipolaritu jako vytváření protipólu vlivu a působení USA ve světě. Zřejmě nejpodrobněji ji svého času rozpracoval a snažil se v praktické politice provádět Jevgenij Primakov jako Jelcinův ministr zahraničí a poté premiér. Určité její prvky se tradičně dají vystopovat ve francouzské zahraniční politice, od časů prezidenta de Gaulla.

Multipolaritu ale lze vnímat i jinak - jako vytváření přirozené a vzájemně provázané, možná i institucionalizované, interakce vlivu a možností jednotlivých geopolitických center ve světě s cílem po vzájemné dohodě a co nejefektivněji řešit současné globální problémy. Já jednoznačně patřím k zastáncům tohoto pohledu.

Základním nástrojem dosahování zahraničně-politických cílů EU je Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP). Její postupný vznik, formování a rozvoj odrážejí nejen rostoucí odpovědnost a zájmy EU ve světě, ale současně odpovídají na známou otázku Henryho Kissingera – „Jaké telefonní číslo mám vytočit, když se řekne Evropa?“

Dnes už se to ví: může volat Javieru Solanovi. Tedy generálnímu tajemníkovi Evropské rady/Vysokému představiteli (High Representative) pro Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Evropské unie. Zkušenému, rozváznému a brilantnímu politikovi a diplomatovi, který citlivě vnímá Evropu a její potřeby v celé její politické rozmanitosti.

Podle Ústavní smlouvy se, po jejím vstupu v platnost, tento úřad měl nazývat „ministr zahraničí EU“, což by jej určitě učinilo srozumitelnějším. Zatím k tomu nedošlo, ale podle mého názoru to je jen otázka času. A to ať bude ratifikována tato, nebo trochu jiná Ústavní smlouva.

V prosinci 2003 přijala Evropská rada vůbec první dokument uceleně shrnující zásady a cíle „unijní“ zahraniční politiky – „Evropskou bezpečnostní strategii „. Má-li někdo zájem blíže poznat a pochopit SZBP, je to „povinné čtení“.

Tato strategie definuje základní cíle takto:

- schopnost EU čelit hrozbám
- vytvářet bezpečnost v oblastech sousedících s EU
- formovat systém mezinárodních vztahů založený na efektivním multilateralismu.

Hrozbami jsou mezinárodní terorismus, šíření jaderných zbraní a regionální konflikty. Naši zemi naštěstí dosud teroristický útok nezasáhl a vláda i do budoucna udělá vše, aby k tomu nedošlo. Šíření jaderných zbraní, zejména otázka severní Koreje a nyní především Iránu jsou věci, které se Evropy bezprostředně týkají.

Z hlediska možných negativních dopadů na Českou republiku jsou nejrizikovější nedořešené krizové oblasti v Evropě, konkrétně na Balkáně.

Je logické a zcela v souladu s českými zájmy, že především prostor západního Balkánu patří k prioritám EU. Je to součást Evropy a kde jinde by EU měla projevit svou snahu o stabilitu, prosperitu a demokracii než „u sebe doma“.

To je důvod proč je dnes EU rozhodující vnější silou ovlivňující vývoj v Bosně a Hercegovině. Od původní klíčové role USA a NATO po podpisu Daytonských dohod v r. 1995 nyní přešla „vnější“ odpovědnost za další vývoj v této zemi prakticky bezvýhradně na EU. Místo alianční IFOR dnes působí v Bosně a Hercegovině vojenské jednotky EUFOR, což je zatím největší mírová a bezpečnostní operace Evropské unie. Česká armáda se na ní podílí společnou strážní jednotkou s Rakouskem v oblasti Tuzly.

Ze všech balkánských konfliktů od počátku 90. let je jeden, který EU stabilizovala sama – Makedonie.

Na jaře 2001 v této části někdejší Titovy Jugoslávie vznikl ozbrojený konflikt hrozící přerůst v občanskou válku mezi oběma etniky – Makedonci a Albánci. Po vstupu EU do značně komplikované situace se podařilo sjednat Ohridské dohody, cestou ústavních změn najít odpovídající modus vivendi soužití obou etnik.

Také vztah Srbska a Černé Hory byl dočasně upraven v r.2002 Bělehradskou dohodou připravenou za bezprostřední účasti EU, jmenovitě Javieru Solany.

Na základě této dohody nyní zamýšlí politické vedení Černé Hory vypsat do konce dubna t.1r. referendum o nezávislosti. Příprava referenda je komplikovaná (především pokud jde o kvórum potřebné k jeho platnosti). EU se pokouší přimět vládu a opozici k dohodě o této klíčové otázce. Napětí po referendu resp. souvislosti s ním se nedá vyloučit, ale v tomto směru dnes nejsou žádné závažné signály.

EU počítá rovněž s tím, že po dokončení jednání o statutu Kosova bude hrát v této provincii podstatnější úlohu než dosud. S poměrně rozsáhlou mezinárodní přítomností se v Kosovu počítá při jakékoli podobě statutu. Za bezpečnost bude nadále odpovědná alianční operace KFOR, za další oblasti ovšem ve zvýšené míře EU. Dnes v Kosovu bezpečnost zajišťuje NATO, mezinárodní civilní správu a policii OSN, ekonomickou problematiku má na starosti EU a některé další oblasti spadají do působnosti OBSE. Jako celek to je v mezinárodní praxi unikátní a také komplikovaná struktura, místy možná těžkopádná, ale pro úvodní léta po přechodu Kosova pod správu OSN v r.1999 asi jediné možná.

Rozhodujícím nástrojem pro stabilizaci západního Balkánu je perspektiva členství celého tohoto prostoru v EU. I toto je politika na jejímž prosazování se aktivně podílíme, protože odpovídá našim zájmům.

Chorvatsko již zahájilo s EU přístupová jednání, Makedonie dostala statut kandidátské země, Srbsko/Černá Hora i Bosna a Hercegovina vstoupily do jednání o dohodě o přidružení, Albánie ji asi v dohledné době podepíše. A Bulharsko společně s Rumunskem by měly vstoupit do EU k 1. lednu příštího roku.

V polovině listopadu m.r. jsem navštívil téměř všechny vyjmenované země. Jednal jsem v Sarajevu, v Bělehradě (tam i s kosovskými Srby), v Podgorici (v Černé Hoře), v Prištině s dnes již zemřelým prezidentem Rugovou i v Záhřebu. Zanedlouho přijede do Prahy nový předseda vlády Bulharska, počítáme s rozhovory s premiérem Rumunska v Bukurešti či v Praze. Koncem března by měl do Prahy přijet albánský předseda vlády Beriša, do našich voleb bychom rádi stačili také návštěvu makedonského předsedy vlády Bučkovského u nás.

Svou úlohu hrajeme v EU i při formování a provádění „European Neighbourhood Policy“. To je souhrn nástrojů a postupů určených k prohlubování vztahů se zeměmi-sousedy EU, s nimiž se na dohlednou dobu nepočítá jako se členy EU – s Ukrajinou, Moldavou, Běloruskem i s jižním Kavkazem – s Gruzíí, Arménií a Azerbajdžánem. S výjimkou Arménie a Azerbajdžánu máme ve všech těchto zemích svá velvyslanectví, což je jeden ze základních předpokladů efektivního prosazování našich i evropských zájmů v těchto zemích.

Rámcem vztahů EU se zeměmi Středomoří, tedy se severní Afrikou a Izraelem, je Barcelonský proces. Loni v listopadu jsem se právě v Barceloně zúčastnil prvního summitu tohoto procesu (při příležitosti 10. výročí jeho vzniku). Bylo zřetelné jak je oboustranně potřebný, ale současně komplikovaný vztah Evropy s tímto okruhem jejích partnerů a přátel. Za necelý týden letím na návštěvu Tuniska a Maroka, kde chci poukázat na nový prostor, který naše členství v EU vytváří pro oživení v tomto případě opravdu velmi tradičních a dlouhodobých styků Československa a nynější České republiky s Magrebem. Zahájili jsme též přípravu mé návštěvy v klíčové arabské zemi – v Egyptě. Jde o to mít vyrovnané vztahy s arabskými zeměmi a Izraelem.

Návštěvu Izraele jsem v prosinci m.r. musel odložit těsně před nástupem do letadla v Ruzyni vzhledem k mozkové příhodě premiéra Šarona. Zanedlouho jej bohužel postihla tato komplikace v ještě větším rozsahu, koncem března t.r. tam jsou parlamentní volby takže do našich voleb se tam už nedostanu.

Nejvlivnějším vnějším hráčem na Blízkém východě jsou USA. Ale i tam má EU svou úlohu. Je členem tzv. Kvarteta (USA, Rusko, EU a OSN), v němž dochází k základní koordinaci postojů mezinárodního faktoru při formování a implementaci politiky vůči Blízkému východu.

Dobře se vyvíjejí vztahy EU s Latinskou Amerikou. Zakrátko cestuji do Brazílie a snad Argentiny, počítám s účastí na letošním květnovém summitu EU – Latinská Amerika ve Vídni.

Chci rovněž podtrhnout jeden z klíčových směrů naší zahraniční politiky, v němž nám členství v EU otevřelo nové horizonty – totiž na kontinentě, kam se zvolna přesouvá těžiště světové politiky i ekonomiky – v Asii.

Proto mé cesty do Číny a Japonska v létě m.r., loňská prosincová návštěva čínského premiéra v Praze (po dlouhých 18 letech) do půl roku po mé návštěvě Číny, jakož i má letošní lednová návštěva Indie. Koncem března čekáme v Praze vietnamského premiéra. Tyto mé kontakty, hlavně s Čínou, u nás vyvolaly mnoho mediální pozornosti, leckdy nekvalifikované či poťouchlé a hloupé. Přitom je zřejmé, že v asijském směru máme co dohánět – jednak kvůli unáhlenému a mnohdy vypjatě ideologicky motivovanému „odchodu“ z těchto zemí počátkem 90. let, jednak z důvodů koncentrace naší diplomacie a zahraniční politiky od r. 1998 na přístupová jednání s EU. Mými návštěvami jsme přenesli dialog a spolupráci na vysokou politickou úroveň. Teď bude třeba dosažené dohody naplňovat konkrétním obsahem, aktivitou našich podnikatelských subjektů.

Výslovně musím zmínit též novou kvalitu našich styků s Ruskem. S touto zemí má EU ojedinělé, řekl bych unikátní, vztahy jak svou členitostí tak jejich rozsahem – zjednodušeně řečeno od úředníků až po prezidenty, od obchodu, přes zahraniční politiku a bezpečnost, kulturu až po dopravu, zemědělství či změnu klimatu.

Vládě sociální demokracie pod vedením M. Zemana se podařilo v letech 2001 – 2002 vyřešit s Ruskem velmi uspokojivě otázku dluhu, po našem vstupu do EU výrazně narostl náš vývoz do Ruska. S Ruskem máme velmi slušnou smluvní základnu, do ČR přicházejí první ruské investice (Vítkovice Steel). Loni v květnu jsem v Moskvě jednal s premiérem Fradkovem o dalším prohloubení a rozšíření ekonomických kontaktů mezi oběma státy, ale i lidmi. A také – což je velmi důležité - s jednotlivými ruskými regiony. Udělali jsme už dost, ale nevyužitých možností je stále ještě mnoho. Především o těchto otázkách hodlám hovořit s prezidentem Putinem při jeho návštěvě v Praze počátkem března t.r.

Už končím, protože hovořím příliš dlouho. A to jsem se nedotkl dalších témat, kde se naše možnosti vstupem do EU též výrazně posílily – při posilování multilateralismu, zejména OSN a její reformě, včetně reformy (rozšíření o čtyři země: Indii, Japonsko, Brazílii, Jižní Afriku) Rady bezpečnosti (kde bychom rádi jako nestálý člen působili v letech 2008 – 2009), ochraně a prosazování lidských práv ve světě. O vztazích se subsaharskou Afrikou, kde se odehrávají konflikty, jejichž drastický průběh a dopady na lidské životy i na sociální a ekonomické poměry si tady v Evropě prostě dost dobře neumíme reálně představit, vnímáme je pouze přes televizní šoty a přesto na ně EU přes veškerou snahu zatím neumí dost dobře reagovat (sudánský Darfúr, Konžská demokratická republika).

Děkuji vám za pozornost.

**PROJEV PŘEDSEDY VLÁDY ČR JIŘÍHO PAROUBKA
NA PODNIKATELSKÉM SEMINÁŘI O OBCHODNÍCH PŘÍLEŽITOSTECH
MEZI ČR A MAROCKÝM KRÁLOVSTVÍM PŘI PŘÍLEŽITOSTI
OFICIÁLNÍ NÁVŠTĚVY MAROCKÉHO KRÁLOVSTVÍ
(14.2.2006)**

Vážený pane ministře, vážení maroťtí a čeští přátelé,

já mám připravenou řeč, kterou jsem samozřejmě byl připraven také přečíst, ale přiznám se, že dnešní den mě takovým způsobem zasáhl, protože ta jednání byla tak intenzivní, že tuto řeč považuji za překonanou. Abyste o ni nepřišli, já ji dám českému velvyslanectví, aby zajistilo překlad, buď do francouzštiny nebo do arabštiny, a nechám vám ji rozeslat na vaše adresy. Myslím, že pro vás bude mnohem zábavnější, pokud budete slyšet vize, pokud se budete mít pocit, že se na nich také podílíte.

Především bych chtěl říci, když jsme přiletěli do vaší země, do Maroka, tak trochu jsem měl pocit, v mnoha směrech, že je to pro nás „terra incognita“ – neznámá země. Nicméně, během těch jednání, která jsme vedli, především s vaším ministerským předsedou, tak jsme zjistili, že my jsme si blízcí nejen v tom pohledu na politickou situaci ve světě. Česká vláda oceňuje realistickou, vyrovnanou a umírněnou politiku vlády Marockého království. Vaše země se přibližuje EU, a myslím si, že to uzavření asociační dohody je velice důležitým momentem ve vaší politice, ve vaší hospodářské politice. Celá EU, a samozřejmě Česká republika jako součást EU, má zájem, aby spolupracovala se sprátelenými státy na jižním pobřeží středomořského bazénu. Vzájemné sympatie, řekněme, společnou představu o zahraniční politice, tedy té umírněné politice, je ovšem potřeba podpořit silnou hospodářskou politikou, silnou obchodní výměnou. Já si myslím, že ta obchodní výměna, kterou jsme zatím dosáhli – 72 milionů USD, není zase až tak špatná, vzhledem k tomu, že vlastně neexistuje žádná smluvní základna, a vlastně jen minimální politická podpora.

S vašimi představiteli, především s vaším panem předsedou vlády, jsme se shodli, že je potřeba, především přistoupit k oboustranné prezentaci možností výměny zboží, a také další spolupráce v oblasti hospodářství. A co nám v tuto chvíli zásadně chybí, to je potřebná smluvní dokumentace, smlouvy o ochraně investic, o dvojím zdanění. Shodli jsme se s panem premiérem Marockého království, že budeme velice intenzivně na těchto věcech pracovat tak, abychom zhruba do roka byli s nimi hotovi. A za pomoci obou velvyslanectví přistoupíme k prezentacím možností, řekněme, hospodářské spolupráce, v té které zemi, tzn. českým podnikům tady v Maroku, marockých podniků v České republice. Já bych se chtěl zastavit nyní u toho, abych vám charakterizoval české národní hospodářství. Nepůjdu do nějakých detailů, ale budu se snažit charakterizovat jeho základní rysy. Ono se velmi rychle vyvíjí, v loňském roce zaznamenalo růst HDP kolem 5 %, v těch předchozích dvou letech to bylo něco ke 4 % - 4,5 %. V tomto roce máme představu, že poroste 5% tempem, v těch příštích letech počítáme, v těch příštích sedmi letech počítáme se 4 – 6% tempy růstu. Ten růst HDP je tažen především růstem investic a růstem ..nesrozumitelné... exportu. Česká republika patří k těm nejrychleji rostoucím exportním ekonomikám světa. V roce 2004 rostl český export o 24 %, meziročně v tom minulém roce to bylo něco přes 10 %, letos očekáváme opět zhruba 10 %. Chtěl bych dodat ještě jednu věc, že v tom minulém roce jsme

dosáhli, po dlouhé době, přebytku obchodní bilance. Tento příznivý vývoj exportu je dán především tím, že se nám v těch posledních pěti, šesti letech podařilo kompletně restrukturalizovat, především český průmysl. Přitom 85 % zboží jde do EU, tedy na ty nejnáročnější trhy, ale samozřejmě, čeští podnikatelé mají zájem se dostat i na jiné trhy. My se snažíme otevřít takové ty tradiční trhy, které byly vždy blízké českým podnikatelům, tzn. v oblasti Balkánu. Ale myslím si, že právě vaše země, stejně tak jako další země Magrebu jsou zeměmi vhodnými pro zájem českých podnikatelských kruhů. Jak jsem naznačil, české výrobky jsou plně konkurenceschopné ve světovém měřítku. Chtěl bych naznačit, asi které druhy zboží, jaké zbožívé komodity, s jakými můžeme uvažovat ve vztahu k vaší zemi. Myslím si, že jsou to především investiční celky pro bouřlivě nerozvíjející marocké hospodářství, jak to charakterizoval váš pan premiér – jste jako na staveništi – tak to má být, to je úkaz dynamiky ekonomiky. Mám na mysli dodávky investičních celků. A ty dodávky investičních celků je schopen český průmysl zajistit ve velmi široké šíři sortimentu. Čistírny odpadních vod, kompletně dodávané elektrárny na klíč, vybavení elektráren, modernizace elektráren, odsolovací zařízení, ale samozřejmě např. i třeba nemocnice na klíč.

S vaším panem premiérem jsme hovořili také o možnosti dodávek prostředků pro městskou hromadnou dopravu. Já jsem šest let pracoval jako náměstek primátora hlavního města Prahy, odpovědný za oblast financí. K mé pracovní náplni patřilo zajišťovat finanční zdroje na financování takových projektů jako je rozšiřování sítě metra, vybavování tohoto metra vagony, dále výstavba nových tramvajových tratí, vybavování městského podniku novými tramvajemi, novými autobusy. Všechny tyto projekty jsme schopni pomoci realizovat také ve vaší zemi. A myslím, že to může být na bázi společných podniků. Já si umím představit např. vytvoření montážního závodu na montáže tramvají. Koneckonců, pracovních sil máte dost, takže jde jen o to know-how, a dodávku možná těch hlavních komponentů. A byla by to také příležitost pro spoustu subdodavatelů. České stavební firmy jsou samozřejmě schopny stavět i ty vlastní tubusy metra, ale zase vycházím z toho, že by je stavěli maroťtí pracovníci. Takže, myslím si, že v této oblasti jsme se s vaším panem premiérem shodli, že budeme jednat dále, a že budeme v krátké době schopni vám prezentovat, nabídnout určité věci ke konkrétní spolupráci. Já skutečně si myslím, že je možné, aby velkou část komponent pro tuto výrobu vyráběly marocké subdodavatelské firmy.

České národní hospodářství v tuto chvíli není tak silné, samozřejmě, jako německé hospodářství, nebo francouzské, ale roste velmi rychlým tempem, a my předpokládáme, podle velice střízlivě pojaté strategie hospodářského růstu, že budeme schopni se na konci evropské finanční perspektivy v roce 2012 dostat na průměr zemí EU. Já mám čerstvá čísla o přímých zahraničních investicích v loňském roce, ty dosáhly 9 mld. eur. My předpokládáme, že velmi intenzivně využijeme také peníze z EU, které k nám připlynou v letech 2007 – 2013 v celkovém objemu 30 mld. eur. Toho vysokého hospodářského růstu je u nás dosahováno přes to, že ten náš hlavní obchodní partner – německá ekonomika – vlastně stagnuje. Pokud se začne rychlými tempy rozvíjet, urychlí to ještě i náš hospodářský růst. Urychlení investiční činnosti by naší zemi, a řekl bych, v rychlejší absorpci vhodných investorů, mohou napomoci některé reformní zákony, které byly přijaty v minulých týdnech. Mám na mysli např. zákon o partnerství soukromého a veřejného sektoru – PPP, na základě kterého bude možné napumpovat do veřejných projektů, typu výstavby silnic, nemocnic, nebo domů sociální péče,

desítky miliard korun ze soukromých zdrojů. Přijali jsme také nový stavební kodex, včetně zákona o vyvlastnění půdy, v případě veřejného zájmu. Mohl bych pokračovat v tom výčtu těch reformních zákonů dále, ale myslím si, že pro tu zběžnou charakteristiku to stačí. Jinak dochází k trvalému zhodnocování české koruny. Já si vzpomínám, že na počátku existence eura se za jedno euro platilo přes 37 korun, dnes je to někde kolem 28,50 korun, a koruna směřuje k 25 korunám za euro. Já jsem vám tímto chtěl ukázat potenciál české ekonomiky, českého průmyslu, jako dobrého partnera pro vaši zemi. Já nepochybuji o tom, že zde existuje velký potenciál urychlení obchodní výměny z obou stran.

Ještě bych úplně na závěr uvedl jeden jev. Od nás např. do Tunisu každoročně cestuje 140 – 150 000 turistů, do vaší země pouhé 4000. Přitom, Češi jsou velcí cestovatelé. Pokud jde o návštěvnost z vaší země k nám, no, tak to jsem nenašel ani ve statistikách. Přitom Praha by mohla být pro vás takovou Paříží střední Evropy. Je tady zkrátka mnoho možností k zamyšlení, a já vidím tu budoucnost česko-marockých obchodních a hospodářských vztahů velmi optimisticky.

Děkuji

**VYSTOUPENÍ PŘEDSEDY VLÁDY ČR JIŘÍHO PAROUBKA
NA ČESKO-BULHARSKÉM PODNIKATELSKÉM FÓRU
V PRAZE V HOTELU PRESIDENT
(16.2.2006)**

Vážený pane předsedo vlády, vážení páni ministři, Excellence, dámy a pánové,
dovolte mi, abych Vás co nejsrdečněji přivítal na dnešním podnikatelském fóru.

V úvodu bych chtěl vyjádřit poděkování Svazu průmyslu a dopravy, který se ve spolupráci s Velvyslanectvím Bulharské republiky a s Bulharskou obchodní a průmyslovou komorou, se o přípravu tohoto fóra zasloužil.

Pozornost, jakou dnešní akce přilákala, je nepřehlédnutelným dokladem toho, že na obou stranách existuje mnoho těch, kdo o rozvoji vzájemných hospodářských vztahů nechtějí pouze hovořit, ale jsou připraveni pro něj také něco konkrétního udělat.

S ohledem na historickou tradici vzájemných vztahů i na současný zájem o další rozvoj spolupráce, vnímáme Bulharsko jako stabilního a velmi perspektivního partnera s možností prohloubení vzájemně výhodných styků v celé řadě oblastí.

Mimořádná intenzita vzájemných kontaktů na různých úrovních, včetně nejvyšší, dokládá, jaký význam této dvoustranné relaci přikládáme – jak v Praze, tak v Sofii.

Naše národy spojuje řada shodných rysů v oblasti politické, ekonomické a kulturní, jež napomáhají budování všestranných vztahů orientovaných na budoucnost. Naším společným cílem je stabilní, prosperující a demokratická Evropa.

Z tohoto pohledu je členství České republiky v Evropské unii, i blížící se začlenění Bulharské republiky do EU, nesmírně pozitivním faktorem, který dává našim vztahům nový rozměr a vnáší do nich další perspektivy a možnosti.

Chtěl bych při této příležitosti vyjádřit podporu vstupu Bulharska, vaší země, vážený pane předsedo vlády, do Evropské Unie a zdůraznit, že její rozšíření o dobře připraveného nového člena, a já jsem přesvědčen, že Bulharsko udělá vše, co je zapotřebí, bude přínosem nejen pro Bulharsko, nýbrž i pro Unii samotnou.

Zároveň rád opakuji, že z české strany jsme stále připraveni vám v této etapě integrace pomoci – předáním zkušeností i přátelskou radou, koneckonců i politickou podporou.

Členství vaší země v EU je jedinečnou příležitostí pro rozvoj ekonomiky a obchodu, jak jsme měli možnost za téměř již dva uplynulé roky poznat z vlastní zkušenosti, a o ty zkušenosti jsme se s vámi dnes aspoň trochu snažili podělit.

Zejména příznivý dopad na vývoj českého zahraničního obchodu, zůstanu-li u této veličiny, způsobil, že poprvé v historii samostatné České republiky skončila roční bilance přebytkem, a to ve výši téměř 40 miliard Kč.

Potěšitelné je, že se českým exportérům daří i navzdory posilujícímu se kurzu české koruny. Svědčí to o rostoucí konkurenceschopnosti české ekonomiky jako celku a schopnosti našich subjektů využívat výhody plynoucí z jednotného vnitřního trhu.

Nemám příliš mnoho času, abych zde mohl rozebírat číselné údaje a na nich dokladovat, jak se nám daří obnovovat a nově budovat dříve zpřetrhané obchodní vazby mezi našimi ekonomikami. Zmíním proto pouze, že mají potřebnou dynamiku, která nás těší, avšak zároveň zavazuje.

S uspokojením můžeme konstatovat, že v několika posledních letech naše ekonomická spolupráce překonala fázi pouhé obchodní výměny, a pozvedla se na novou, kvalitativně vyšší úroveň – do oblasti investic, průmyslové kooperace, ale také služeb. Za zmínku jistě stojí skutečnost, že si čeští turisté stále častěji vybírají Bulharsko za cíl své dovolené.

Z pohledu priorit českých firem patří ke klíčovým oblastem jejich zájmu modernizace a privatizace bulharské energetiky, kde již dosáhly významných úspěchů v mezinárodních tendrech se silnou zahraniční konkurencí.

Chtěl bych zde zmínit důležitou roli společnosti ČEZ, jejíž úspěšná akvizice energetických rozvodných závodů bude, jak doufám, magnetem pro další české investory na bulharském trhu. Věřím, že ČEZ, jako strategický investor, svou expanzí na jedné straně získá, na straně druhé jistě také přispěje k dalšímu rozvoji bulharské energetiky.

Energetika v Bulharsku je i v současné době oblastí, v níž české firmy usilují o účast ve velmi významných projektech. Jedná se o pokračující proces privatizace tepelné elektrárny ve Varně, kde společnost ČEZ již předložila konkrétní nabídku ve výběrovém řízení a rozhodovací proces ještě pokračuje.

Dalším projektem je dostavba jaderné elektrárny v Belene, kde na počátku února tohoto roku předalo konsorcium firem pod názvem Škoda Alliance závaznou nabídku.

Vidím v této souvislosti velmi nadějnou možnost, jak skloubit české zkušenosti, know-how a kvalitní výrobky a technologie s potřebami bulharské strany zajistit stabilní dodávky elektrické energie, diverzifikovat energetické zdroje a zároveň naplňovat závazky ve snižování emisí škodlivých látek.

Musím však, a to velmi rád, konstatovat, že zdaleka nejde pouze o energetiku. České podniky se také podílejí na projektech rekonstrukce a elektrifikace železničních tratí, včetně modernizace koridorů evropského významu.

Česká společnost sledovala v polovině loňského roku s lítostí, jaké škody napáchaly záplavy na řadě míst v Bulharsku, a to mimo jiné i na železniční infrastruktuře. Proto vítám iniciativu konsorcia českých firem, na čele se Železničním stavitelstvím Brno, které nabídlo bulharskému ministerstvu dopravy, za finanční účasti České exportní banky, program o objemu více než 100 mil. eur na obnovu zničené infrastruktury.

Vítám, že naše firmy aktivně pracují na tom, aby se v ulicích Sofie i dalších bulharských měst v dohledné době mohly ve větším počtu objevit tramvaje, trolejbusy a autobusy české výroby, rovněž tak jako další technika – pouliční osvětlení, dopravní signalizace a další. Přes tyto konkrétní projekty stále však nejsou plně využity existující příležitosti pro vzájemné uplatnění vývozců na našich trzích, stejně jako pro spolupráci menších a středních firem.

Těch příkladů a konkrétních projektů je mnoho, a já bych chtěl využít této příležitosti, abych zdůraznil, že budeme v aktivním přístupu vůči vaší zemi pokračovat.

Dokladem našich záměrů je i skutečnost, že Bulharsko bylo v nové, vládou nedávno schválené Exportní strategii České republiky pro období let 2006 – 2010 zařazeno mezi prioritní teritoria. Toto necht' je vnímáno jako výraz zájmu o oboustranně výhodnou spolupráci, a ne jako námi vytvářenou jednostrannou ulici zaměřenou pouze na vývoz.

Dobře víme, že i bulharské podniky mohou leccos nabídnout. Že mohou vhodně vystupovat i jako subdodavatelé pro české firmy. Nejde přitom pouze o výrobce. I naši spotřebitelé jistě využijí rozšířenou nabídku zboží bulharského původu.

V závěru chci, vážený pane premiére, vážené dámy a pánové, vyjádřit přesvědčení, že toto fórum napomůže k posílení již fungujících a k nalezení nových podnikatelských kontaktů, a že přispěje k posílení důvěry ve vzájemných hospodářských vztazích.

Přeji všem mnoho úspěchů v další společné práci, dobrých výsledků v přípravě a realizaci nových projektů, a samozřejmě také mnoho spokojenosti v osobním životě.

Děkuji za pozornost.

**PROJEV PŘEDSEDY VLÁDY ČR JIŘÍHO PAROUBKA
NA JEDNÁNÍ SUCCESSORS' EUROPEAN YOUTH SUMMIT 2006
VE SMETANOVĚ SÍNĚ OBECNÍHO DOMU V PRAZE
(21.2.2006)**

Dámy a pánové,

především vás v naší české Praze co nejsrdečněji vítám. Toto pražské setkání manažerů nové generace je symbolem nebývale dynamického pohybu soudobého světa v jeho celku. Rád bych dodal, že rovněž zde, v této malé zemi, v samém srdci Evropy, prožíváme éru dynamického rozmachu. Prosím, nelekejte se, že teď jako premiér začnu zdoluhavě hovořit o ekonomických úspěších země, o tom, že náš ekonomický růst je dvaapůlkrát rychlejší než průměr Unie, že roste vzdělanost, kvalifikace, životní úroveň a podobně. Pravda, bývá to obvyklou licencí hostitelské země, že se pochlubí svou znamenitostí, ale příliš si vás vážíme, než abychom vám nabízeli tento stereotyp. Žijeme ve světě kosmických rychlostí a lakonických formulací, proto rovnou k věci.

Současný dynamický rozvoj obklopuje celou zeměkouli a shlazuje staré útesy i propasti zaostalosti na jeho povrchu. Poryvy nečekané akcelerace tohoto procesu jsou však natolik prudké, že zeměkoule jakoby praskala ve švech. Globalizace je vítána i odmítána, slavena i zatracována. Není divu, že za řadu posledních let, proběhly tisíce politologických, vědeckých a manažerských konferencí, přemítajících o globalizaci, jejích světlech i stínech, výzvách i záhadách.

Ani naše setkání se této problematice nemůže vyhnout. Naopak. Ovšem obvyklé chvály a varování, či s Balzacement řečeno „lesky a stesky globalizace“ by nám neměly stačit. Nastává čas zaujmout určitá zásadní stanoviska. Pravda, ne ta „světodějná“, jež by v podobě plamenných výzev pohnula historií, ale poněkud praktičtější. Současné cesty globalizace jsou četné a pestré, mnohdy se kříží, a je na nich mnoho zbytečných úrazů. Hladkému provozu by přispěla jasná, praxí ověřená, a tudíž realistická pravidla, řekněme, jako pro mezinárodní dálnice, jež nekontrolovaná invaze kamionů znehodnocuje.

Samozřejmě, každé takovéto přirovnání kulhá, jde o složitý ekonomický, ale i společenský proces, kdy se ve hře ocitají nejen velké multinacionální firmy, vlády a státy, ale celé národy a miliony, dokonce stamiliony, lidských životů. Dynamický pohyb budí stále větší energii i tenze, a v tom globálním kotli to vše emocemi všeho druhu od nacionálních po náboženské, filantropických po xenofobní.

Pravda, magická Praha středověku měla tisíce takových kotlíků, kde významní alchymisté vařili své jedy přesublimované do kvintesencí elixíru života či substance moudrosti. Tento náš workshop zcela prozaicky vaří miliardy informací v počítačích, ale trocha romantické inspirace z pražských dílen alchymistů nezaškodí. Anebo jinak řečeno, mytologickému pražskému obru Golemovi nutno upravit šém. V tomto smyslu nám naše tvůrčí diskuze možná napoví globální závěr a výzvu o potřebě polidštění soudobé globalizace. Skutečně, jsem přesvědčen o tom, že právě humanizace globalizačního procesu je kategorickým příkazem doby. Nejde o obnovenou variantu Kantova kategorického imperativu, ale naprosto racionalistický a pragmatický postulát. A právě zde, na půdě Prahy, ovšemže novodobé, máme k tomu dostatek dobrých důvodů. Po nadšeně přivítaném pádu komunismu, globalizace k nám vtrhla jako orkán. Po okamžitém a úplném otevření ekonomiky

náš mohutný, leč pádem sovětského trhu oslabený průmysl, byl však bleskově vydrancován, a pak vytlačen zahraniční konkurencí. Dnešní naše ekonomika, ve své základní podstatě, je vytvářena zahraničními firmami – okolo dvou třetin veškerého průmyslu a exportu, a téměř 100 % bankovníctví a vnitřního obchodu. V současné konsolidované podobě je tato situace přijatelná a máme z ní užitek, který je třeba pěstovat. Avšak desetiletá cesta k této konsolidaci byla velmi trnitá, provázená velkými ztrátami a devastací národního majetku. Pravda, kdo podrobněji zná historii naší vládní šokové terapie řekne, že za to čeští vládní ekonomové mohli sami. Do jisté míry je to pravda, ale nelze nevidět, že historie v Polsku, Rusku, Ukrajině, Bulharsku, Rumunsku, a mohl bych pokračovat, byla podobná. Domácí vlády jen otevřely dveře, do nich se však dravě vrhla deregulovaná internacionální konkurence s oslavnými fanfárami, tajuplných heroldů jménem Mezinárodní měnový fond a Světová banka. Obyvatelé východní a střední Evropy, bývalého sovětského bloku, museli protrpět nemálo zbytečných obtíží. A protože s podobnými peripetiemi drsná internacionální deregulace proráží v řadě dalších zemí, voláme po zásadních změnách. Čelnou vlnu globalizace nemůže tvořit bezohledná deregulace, znevažující suverenitu národů a jejich států, ohrožující rozvoj demokracie a respektování lidských práv.

Považuji za velké štěstí, že éru takového „gründérského“ nástupu globalizace, ohrožujícího demokracii praktikami divokého Západu, máme za sebou. Je příznačné, že jejího typického představitele, kolosálního finančního podvodníka Viktora Koženého, kterého Spojené státy volají k soudu z Baham, dnes zvou „pirátem z Prahy“. Naproti tomu, skvělou ukázkou demokraticky regulovaného globalizačního procesu, je současná evropská integrace. To by mohl být model pro budoucí globální procesy světa.

Jako poměrně noví členové Unie můžeme velmi dobře porovnávat, jakou pozitivní změnu tento koncept přináší a slibuje. Za první rok členství se náš export zvýšil o celou čtvrtinu, za druhý rok jsme pak dosáhli dosud nevídanou, masivní veličinu aktivního salda obchodní bilance. Pokročila i celková ekonomická, i sociální úroveň země, a se schválením finanční perspektivy 2007-2013 se nám dostane dalšího prorůstového stimulu, výrazným zvýšením pomoci ze strukturálních a kohezního fondu. Co však nejvíce oceňuji je skutečnost, jak Evropská unie svůj integrační, či chcete-li globalizační proces, skloubila s demokracií, sociálním pokrokem, i udržením tradičních evropských kulturních a morálních hodnot. Proto jsem přesvědčen, že i když něco je specificky evropské, pak generálně tento model může být vzorem celému světovému procesu globalizace. Jestli na tomto zasedání nové generace, především evropských manažerů, pracovní diskuse dospěje k podobným poznatkům, pak by se měly stát výchozími nejen pro celosvětovou diskusi, ale i pro vážná jednání a praktické kroky světových státníků i mezinárodních organizací. Zatím se totiž nezdá, že by všichni pracovníci a pracovní orgány MMF a SB pochopili rozdíly mezi civilizovaným procesem globalizace a plošnou, úplnou deregulací spojenou s „gründerskými“, až pirátskými metodami. To se také týká agresivních postojů některých finančních kruhů k veřejným systémům zdravotnickým, školským a penzijním. Ve svém, až fundamentalistickém zaujetí, pro privatizaci všeho a všude, si neuvědomují, že místo urychlení, ekonomiku vlastně zbrzdí. Vždyť to, že demokratická společnost, její vlády a státy ze společenských zdrojů financují kvalitní nejen základní, ale i střední a vysoké školství, jakož i zdravotní péči, znamená ochranu a trvalou kultivaci toho nejcennějšího – lidského kapitálu. Dnes každý manažer dobře ví, že již překračujeme práh společnosti

informací a znalostní ekonomiky, kdy péče o lidské zdroje, podpora vzdělání, vysoké kvalifikace, vědy a výzkumu, ale i širších sociálních motivací a optimistických očekávání, se stává středobodem růstové strategie a dlouhodobého úspěchu.

Jestliže EU hodnotíme jako model pro světový globalizační proces vůbec, pak musíme také připustit, že v současné době i podobě má také vážné problémy. Jak všichni víme, po francouzském a holandském „NE“ v referendech, schvalovací proces ústavní smlouvy je vážně narušen. Vrcholní představitelé všech členských zemí i orgánů Unie však vyjadřují vůli k pokračování a pozitivnímu dokončení procesu. Velmi intenzivní, dokonce stupňující se praktická aktivita Unie, oprávněnost tohoto optimismu potvrzuje. Vedle mnoha nově přijatých rozhodnutí, např. o přípravě nových zemí k přijetí eura, cukerné reformě a dalších, přístupových jednání s Tureckem, ale i uspořádání summitů EU: s Ukrajinou, nebo EU - Rusko, EU - Chorvatsko, lze také zdůraznit náročné projednání a schválení finanční perspektivy Unie na období let 2007-2013. Jako účastník řady těchto jednání jsem byl svědkem nejen pozitivního úsilí, ale i základních evropských postojů všech současných představitelů členských zemí. Pochopil jsem, že evropský integrační proces, který probíhá už půl století, hluboce zapustil kořeny. Dalo by se říci, že i veřejnost Francie a Holandska vyjádřila spíše nelibost s některými kroky svých vlád na poli Unie, nebo vnitřní politiky, než-li nevěru vůči Unii jako takové. Jsem hluboce přesvědčen, že proces evropské integrace je nezvratný, a má před sebou perspektivu dalšího rozmachu a postupu do kvalitativně vyššího stádia. Je mi proto líto, že někteří vysocí představitelé politické opozice zneužili francouzského „ne“ k tomu, aby začali šířit ideologii euroskepticismu, až na pokraj rozbití Unie, a jejího nahrazení pouhou celní unií, redukovanou na volný pohyb kapitálu, zboží a pracovní síly. Asi to není pouhou hrou náhod, že nejaktivnějšími v tomto směru jsou zastánci absolutní ekonomické deregulace, jakož i kritiky evropských veřejných systémů. Buďme však spravedliví – odpůrci jsou i na krajní levici. Stručně lze říci, že pozitivní rozvíjení procesu globalizace ohrožují jak názory, recepty i praktiky krajní pravice, a stejně tak krajní levice. Ztotožňováním globalizace s úplnou deregulací ji jedni mění v ničivý orkán, bortící nedotknutelné limity demokracie, druhí pak v analogickém despektu demokracií globalizaci kamenují, a to doslova.

Samozřejmě toto shromáždění je odborné, a politizace současného dění je zde nepatřičná. Ovšem, i při veškerém odstupu od stranické politizace, ideologizace, nacionalismu, rasismu a podobně, manažeři nemohou nevidět, jak ekonomika splývá se společností, její historií a zápasy lidstva o světlou budoucnost. Sociologické a sociální, psychologické, ekologické i politické proudy poznání, k managementu, alespoň tomu špičkovému, neoddělitelně patří. Redukovat manažera na omezeného ekonoma, či finančního bilancistu, pro něhož vrcholným vzletem ducha jsou marketingové studie, a jehož jednání se řídí pravidly vojenských řádů a předpisovou agresivitou důstojnické elity, by jistě bylo nepředložené. A diskutovat o problémech globalizace, s abstrahováním od širších společenských souvislostí, by už bylo přímo prostoduché.

Proto také i poznámky o Evropské unii, jako možném vzoru pro globalizaci, nemohu omezit jen na zmíněná pozitiva a existenční otázky referenda k ústavní smlouvě. Je zde ještě druhý okruh naléhavých, a možná i bolestivých otázek. Jde o překážky vyšší výkonnosti Unie. O tom, že současná ekonomická výkonnost Unie má od optima daleko, netřeba snášet množství důkazu. Již dlouhodobě nízké růstové tempo největších zemí, v čele s Německem, je na bíledni. Celý růstový

průměr Unie, který se dnes pohybuje okolo 2 %, nutno zdvojit, nejlépe ztrojnásobit. Tím více s ohledem na současné varovné memento až desetiprocentní nezaměstnanosti v řadě velkých členských zemí.

Stručně řečeno, fungování Evropské Unie vyžaduje reformy. Jestli jsem hovořil o zhoubném vlivu totální deregulace ekonomických procesů, neznamená to, že bychom měli schvalovat každou, i nepřiměřenou, regulaci, a o byrokratizaci ani nemluvě. Hodně se hovoří o tom, že právně závazné směrnice a předpisy Unie, jsou příliš početné a podrobné. Nechci to zde hodnotit, ode mne, jako premiéra členské země, by to nebylo zcela korektní. Příslušným místem pro mé kritické připomínky a náměty jsou orgány Unie. Rozhodně si však nemyslím, že bychom měli bránit připomínkám a námětům ze strany manažerů. A to nejen např. k otázkám zemědělské dotační politiky, které již naznačil Tony Blair, či k často kritizované přemíře předpisové regulace, ale i k mnohem sofistikovanějším otázkám, k nimž právě manažeři mohou hovořit nejzasvěceněji. Jsou to např. otázky prioritní akcelerace vědeckotechnického pokroku. Je známo, že Unie jim dala prioritu, což výrazně deklarovala ve svém Lisabonském protokolu již před pěti lety. Ne vše se ale daří. Předstižení Spojených států je zřejmě složitějším problémem, než se zdálo. V poslední době byl proto více akcentován důraz na ekonomický růst a zvyšování zaměstnanosti. To ovšem volá po dalším rozpracování. Problémy jsou i ve sféře společných projektů, či programů např. dopravních a energetických sítí, kde realizace vážne a efektivnost vyvolává otázky. Aktuální jsou rovněž otázky hladkého čerpání a efektivního využití desítek miliard eur, určených pro strukturální a kohezní fond. Proto, pokud z tohoto jednání vzejdou konkrétní připomínky a náměty, jsem přesvědčen, že pracovní orgány Unie je uvítají. V optimálním případě nelze vyloučit, že z opakovaných zasedání mladých manažerů může vzejít kvalifikovaný poradní orgán Evropské Unie.

Zde jsem se přiblížil ke klíčové otázce specifika tohoto jednání. Ne nahodile, nýbrž zcela programově, jde o cílovou skupinu mladých manažerů z Evropy, ovšem i s hosty ze zámoří. Nejde si to však jednoduše představovat jako jakési „Euroforum či Davos mladých“. Možno si slibovat mnohem více. Sešli se zde mladí, ale již významní a zkušení manažeři, anebo z jiného konce řečeno - významní a zkušení, ale stále ještě mladí. Jde o reprezentanty nové manažerské generace, nastupující k závěrečnému finále. Jestliže současné stereotypy mezinárodního podnikání a globalizace postihuje skleróza, pak zde je nabídka nové krve, slibující omlazení, zde je příval nové síly. Pochopitelně, k tomu patří kritické přehodnocování zaběhnutých současných stereotypů manažerského myšlení i praxe. Nejde jen o ty, či ony dílčí poznatky a náměty, nastupující nová generace může přijít s ambicí nového vidění celé současnosti, novými vizemi budoucnosti. Proto se nebojme ostře kritických poznámek ani těch, jež se mohou zdát provokativními, vždyť zrovna ony mohou vyprovokovat nové přístupy, nové zorné úhly pohledu, nové myšlení. Kritické myšlení se ovšem nevyhýbá ani náročné sebereflexi.

Jsou totiž velmi odlišné, rozdílné typy manažerů. Jsem šťasten, že mezi svými přáteli mám řadu vzdělaných manažerů, jak odborně fundovaných, tak s velkým kulturním a společenským rozhledem, sociální inteligencí a cítěním. Zním však i takové ty jednoduché vůdcovské typy, kteří staví na odív aroganci moci, a vše chtějí řešit silou. Tento dřevní prototyp manažera je zřejmě odkojen tou záplavou zjednodušujících manažerských knížeček, a je jakoby stříhnut podle známých postulátů darwinovské evoluční teorie. Mám na mysli zjednodušenou aplikaci tezí o boji druhu, kdy jen silní jedinci přežívají. A tak, jakoby se podle zákonů džungle,

pouze ti nejsilnější samci a vůdci stád mohli vyšvihnout do vysokých pozic generálních manažerů, a podle toho si pak vedou. Tento zdaleka nejen asertivní, ale přímo agresivní management se bohužel i mnohde vyučuje a knižně doporučuje. Jeho rubem jsou všechny ty naivní teorie o tom, jak řádný zaměstnanec svého manažera zbožňuje, jak touží po tom, aby se se svojí firmou naprosto identifikoval, miloval ji nad svou rodinu i děti. Vzpomínám na vyprávění světoznámého teoretika managementu Alvína Tofflera, autora proslulé Třetí vlny a Šoku z budoucnosti, kdy líčí, jak byl zaskočen při návštěvě Hawlett Packard. Zaměstnanci jako v tranzu tančili na stolech, a to, jak mu vysvětlili, prý ze spontánní radosti nad právě uzavřeným úspěšným kontraktem firmy. Ten dobrý člověk tomu věřil, a dává to k dobru, jako příklad oné velké identifikace ve své třetí velké knize managementu Powershift. Nemohu si pomoci, ale tyto rozšířené přístupy zavání naivitou. Snad by mohlo být jasné, že co biologická evoluce člověka dospěla do určitého stadia zralosti, vyvíjí se spíše jeho poznání a duchovní svět, kultivují se ty vlastnosti, které činí člověka člověkem. A manažer, podle mého přesvědčení, je především člověk, a to nejen s velkými znalostmi odbornými, ale i schopností hluboké empatie, vcítění se do životních problémů svých spolupracovníků a podřízených. A současný trend k znalostní ekonomice více než sílu a vůdcovské postoje preferuje znalosti a kreativitu manažera. A to už samo od sebe se pojí se sociální inteligencí i cítěním. Proto nemyslím, že tón soudobému managementu by měly udávat ti agresivní jedinci z řad finančního kapitálu i specializovaných kateder, kteří požadavek konkurenceschopnosti redukují na utahování opasek zaměstnanců.

Vážené dámy, vážení pánové,

probíhající proces pohybu kapitálu rozvinutých zemí do rozvojového světa, nebo chcete-li globalizace, bude pokračovat. Pravda, jednou narazí na zdvihající se strop mzdových nákladů, a bude nutno hledat jiné cesty ekonomického růstu, či vůbec nový typ sociálněekonomického rozvoje. Snad to ale není problém nejbližších dvaceti let. Ostatně, mezi manažery nám nejlepší argumenty poskytnou faktické údaje, reálná ekonomická čísla. A nemusíme pro ně chodit daleko. Vezměte je rovnou z této země, kde zasedáme. Podívejte, naše průměrná hodinová mzda za rok 2004, v oficiálním kurzovém přepočtu, a se započtením příspěvků zaměstnavatelů, jinak řečeno „hodinové náklady práce“ činily 5,85 eur oproti 30 eur v Belgii, více než 30 eur v Dánsku, více než 28 eur ve Francii, a více než 26 eur v Německu. Souhrnně vyjádřeno, hodinové náklady práce ve nejvyspělejších zemích západní Evropy, jsou mnohonásobně vyšší než v České republice. Vezmeme-li to v celoročním efektu, pak oproti 10 000 eur téměř 47 000 eur, v Německu téměř 45 000 eur, a v Dánsku přes 50 000 eur, neboli při podnikání u nás, úspora na jednoho zaměstnance, činí téměř pětinasobek jeho mzdy, v absolutní částce kolem 35 – 40 tisíce eur, oproti mzdovým výdajům v západní Evropě. To jsou velké úspory, citelně zejména v oborech s vysokým podílem mzdových nákladů. Přitom levnější jsou i další položky, jako elektřina, cena pozemků, nájemné, což opět rezultuje do dodatečného zisku. Abychom však neutonuli v záplavě podrobných čísel, můžeme hrubě orientačně konstatovat, že podnikáte-li s cílem exportu v České republice, pak k normálnímu podnikatelskému zisku v západní Evropě získáváte dvojnásobek navíc. Znovu podtrhuji, že jde o hrubě orientační průměr, exaktní propočty si jistě provedete sami. Současně poznamenávám, že my si na tuto neekvivalentní směnu nestěžujeme, bereme ji jako historický fakt, a jsme přesvědčeni, že vysoký stupeň internacionalizace naší ekonomiky, ve spojení s růstem produktivity práce, postupně

povede i k mzdovému vyrovnání se západní Evropou. Tyto snadné výdělků ovšem mohou negativně ovlivnit požadavky na náročnost a kvalitu managementu, což ale nejlépe posoudíte a zhodnotíte sami.

Mzdové rozdíly, směrem na východ, dále narůstají. Je to taková kaskáda, kdy i my můžeme s úspěchem vyvážet kapitál. Jsou zde ovšem narůstající problémy s kvalifikací pracovní síly, infrastrukturou. Naše příznivá situace, která je prakticky bez rizik, to je specifikum, jež nelze zevšeobecňovat. Škoda, že to tak nedostatečně chápou někteří naši vlastní podnikatelé a manažeři, se schopností k samostatnému podnikání.

Vraťme se však k podstatě věci. Narůstající rizika přesunu kapitálu a podnikání směrem na východ nesmí přiživovat nálady pirátského drancování, se snahou vyždímat návratnost za pár let, a pak jít o dům, tedy vlastně zemi dál. Celý podnikatelský svět je dnes fascinován výzvou některých zemí, jako je – Brazílie, Rusko, Indie, Čína. Tyto země mají své velké tradice a kulturu, zárodky vynikajícího výzkumu i managementu.

Podnikatelskomanažerský příliv z Evropy to musí respektovat a nabízet přátelskou kultivaci národních potenciálů. Tedy ne po cestách „pirátů z Prahy“ a šokových terapií finančních dravců a poslušných katedrových teoretiků. Evropští a další manažeři, kteří nesou technický a sociální pokrok do rozvojového světa, vlastně kráčejí ve šlépějích Prométhea, který přinesl lidstvu oheň. Bohové, jak známo, ho za tuto opovážlivost potrestali. To pokrokovým manažerům nehrozí, snad jen těm, co si tento globalizační proces pletou s kolonizací zemí. Ale nebudme zcela naivní. Určitá rizika zde jsou. Víme, že velké západoevropské firmy v Číně a dalších rozvojových zemích, založily své podniky se stovkami svých techniků a manažerů, organizujících domácí superlevnou pracovní sílu k rozsáhlé produkci špičkové výroby dodávané na vyspělé trhy. Tento proud, následovaný samotnými čínskými a dalšími nacionálními výrobci, by však mohl Evropu jednou převálcovat a v Evropské unii by nám mohlo být úzko. Proto, aniž bychom propadali panice, nutno pracovat i na širších strategických prognózách a vizích pro Evropu. Jejich inteligentní skloubení s budoucími trendy globalizace je velkou „společenskou objednávkou“ pro nastupující generaci manažerů. Tato generace převezme, vlastně už přejímá, pochodeň prométheovského ohně, přejme ji, a tím i sobě, plný úspěch.

Ano, hodně energie i morální síly, k plnému úspěchu, to vám, naši vážení hosté, tady v Praze a z celého srdce přejeme.

Děkuji vám za pozornost.

**TISKOVÁ KONFERENCE PŘEDSEDY VLÁDY ČR JIŘÍHO PAROUBKA
PŘI PŘÍLEŽITOSTI PRACOVNÍ NÁVŠTĚVY
PŘEDSEDY VLÁDY FINSKÉ REPUBLIKY PANA MATTI VANHANENA
V HRZÁNSKÉM PALÁCI:**

(28.2.2006)

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Pěkné odpoledne, vážené dámy a pánové, vítám vás na tiskové konferenci při příležitosti pracovní návštěvy předsedy vlády Finské republiky. Vítám předsedu vlády ČR pana Jiřího Paroubka a předsedu vlády Finské republiky pana Matti Vanhanena. Panu premiérovi předávám slovo.

Jiří Paroubek, předseda vlády ČR: Vážené dámy, vážení pánové, bylo mi ctí přivítat v Praze pana premiéra Vanhanena. My jsme dosud měli možnost spolu, celkem v omezeném rozsahu, hovořit na schůzích Evropské rady, a já jsem rád, že přijal pozvání tak, abychom spolu měli možnost hovořit šířeji. Chtěl bych říci, že ten obsah našich rozhovorů se týkal bilaterálních vztahů a EU, informovali jsme se o našich postojích v řadě otázek. Já jsem poděkoval finské vládě za její rozhodnutí, které se týká zrušení omezení pohybu pracovních sil. Na druhé straně jsem pana premiéra ujistil, že to určitě nebude znamenat nějaký překotný úprk českých pracovních sil na finský pracovní trh, ale pro nás je to ohromný symbolický krok, který může ovlivnit i, řekněme, rozhodnutí dalších zemí, které v tuto chvíli se rozhodují – Španělsko, Belgie, Portugalsko, možná ještě další země. Já vím, že o celé věci se ještě bude jednat v dubnu ve finském parlamentě, ale věřím tomu, že tato celá věc bude uzavřena pozitivně. Přitom bych chtěl říci, že Finsko má zhruba stejnou nezaměstnanost jako my, jako naše země, takže není to zrovna problém tak úplně k přehlédnutí, i když je to nezaměstnanost pod průměrem EU. Hovořili jsme o záležitostech EU, o problematice Evropské ústavní smlouvy, o iniciativách finského vyjednavče, někdejšího prezidenta Finska Athissariho, který je zmocněncem generálního tajemníka OSN pro oblast Kosova. Velice mě zajímala tato problematika, protože problematika západního Balkánu, zejména Balkánu vůbec, je velice jasně zakotvena v české zahraniční politice, a je v českém národním zájmu se jí intenzivně zabývat. Hovořili jsme také o hospodářské spolupráci, kdy jsme konstatovali její velice dobrý vývoj v posledních 5, 6 letech. Ty příchody silných investorů do ČR, i to, že zejména vláda ČR bude dělat všechno pro to, aby ulehčila finským investorům jejich příchod do země. Zajímalo mě také velice, jaké hlavní cíle si dává Finsko, které bude v 2. pololetí tohoto roku předsednickou zemí EU. Myslím si, že ty odpovědi pana premiéra mě velice uspokojily. Hovořili jsme o přípravě březnové Evropské rady, informoval jsem pana premiéra, že ČR má zájem o to, získat do Brna jednu z evropských institucí – Evropský technologický institut, a myslím, že jsme významnou část našeho rozhovoru, rozhodně tu nejpodstatnější, která se týkala hospodářských vztahů, věnovali problematice energetiky. Mě velice zajímaly finské přístupy, a myslím si, že jsme se dosti shodli v těch věcech, a předpokládám, že nám bude řada těch otázek blízka i do budoucna. Velice mě zajímaly finské koncepty rozvoje hospodářství, které byly postaveny od počátku 90. let na rozvoji vědy, výzkumu, vzdělávání. Myslím, že je to koncept, který uplatňuje také tato vláda. Já jsem pana premiéra informoval o razantním nárůstu počtu universitních studentů v naší zemi, v posledních 6, 7 letech s tím, že z toho výchozího čísla 188 000 universitních studentů v roce 1998, jsme se dnes dostali na 306 000, a jsem přesvědčen, že na konci roku 2010 to může být 350 – 360 000 universitních studentů. Myslím, že

Finsko se touto cestou vydalo někdy před 12-ti, 15-ti lety, a dnes to přináší velice dobré plody v celkové efektivnosti. Projevuje se to v celkové efektivnosti finské ekonomiky, a řekl bych, harmonickém rozvoji finské společnosti.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Děkuji. Pan premiér.

Matti Vanhanen, předseda vlády Finské republiky: Děkuji, vážený pane premiére. Rád bych jen ještě dodal, že jsme diskutovali ještě o jednom důležitém tématu, a sice o olympijských hrách. Vy jste velice vyčerpávajícím způsobem popsal všechna ta témata, kterými jsme se zabývali. My jsme během té krátké návštěvy dostali velmi obecný přehled o vývoji v ČR, který jsme konstatovali jako velmi rychlý. Za těžiště považujeme rozvoj školství, vědy a výzkumu. Nebylo žádné překvapení, že prakticky ve všech otázkách, které se týkají EU, mezi našimi zeměmi vládne souhlas a porozumění. ČR během těch dvou let si přivlastnila velice aktivní roli, jako nová členská země. Rád bych připomenul, že pro Finsko byla velice důležitá spolupráce s ČR tehdy, když se začalo jednat o Ústavní smlouvě. Já jsem vysvětlil všechny naše důvody, které vedly k tomu, že jsme se ho, po dvouletém přechodném období, rozhodli zrušit, a uvolnit náš trh s pracovními příležitostmi. Naše zkušenost za ty dva roky ukázala, že je velmi pozitivní, a že můžeme s celkem bezpečným očekáváním přistoupit na princip, který, podle našeho názoru, by měl vládnout mezi všemi členskými zeměmi, totiž, že by měly mít rovná práva. Neměli bychom se rozhodně v rámci Evropy bát pohybu, pohybu zejména vyškolených a profesionálních lidí, protože to může být jeden z faktorů, který podporuje rozvoj Evropy. Evropa může obstát ve světové konkurenci a ukázat, že těch 450 milionů obyvatel může efektivně přispět k ekonomickému rozvoji, zejména tím, že využije svého potenciálu, který je daný jejich profesionalitou, jejich vědeckým a výzkumným potenciálem. Jestli se jen uzavřeme do vlastních skořápek, tak si můžeme být jisti, že Asie nás předčí. Děkuji.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Také děkuji. Prostor na vaše otázky. Pan Malecký, Lidové noviny.

Robert Malecký, Lidové noviny: Já bych se zeptal obou pánů premiérů, jestli dovolí, v podstatě na otázku, zda jednali o situaci kolem tendrů na dodávky ..nesrozumitelné... pro českou armádu, případně s jakým výsledkem. A kdyby tomu tak nebylo, zajímal by mě názor pana premiéra Vanhanena na to, jak může výsledek tendru, jestli neuspěla finská Patrie, ovlivnit ty programy, které nabízela v rámci ...nesrozumitelné...zda budou uskutečněny ty stamilionové, v eurech tedy, programy.

Matti Vanhanen, předseda vlády Finské republiky: My jsme o této otázce, při této návštěvě vůbec nehovořili. My víme, že tato otázka je i nadále projednávána na příslušných úrovních jak ekonomických, tak politických, na kterých se projednává už dlouhodobě. Víme, že Patrie se bude touto otázkou ještě dále zabývat.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Děkuji. Další dotaz. Pokud nejsou žádné otázky, pak vám děkujeme za pozornost.

**TISKOVÝ BRIEFING PŘEDSEDY VLÁDY ČR JIŘÍHO PAROUBKA
PO JEDNÁNÍ S PREZIDENTEM SVĚTOVÉ BANKY PAULEM WOLFOWITZEM
(28.2.2006)**

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Pěkné ráno, vážené dámy a pánové, vítám vás na krátkém briefingu po setkání předsedy vlády ČR s prezidentem Světové banky panem Paulem Wolfowitzem. Vítám pana premiéra Jiřího Paroubka i prezidenta Světové banky pana Wolfowitze.

Jiří Paroubek, předseda vlády ČR: Dámy a pánové, my jsme hovořili s panem prezidentem, samozřejmě, o problémech v oblasti ekonomiky, spíše o problematice v oblasti ekonomiky. Já jsem velice krátce poinformoval pana prezidenta o tom, jakým způsobem chce ČR zajistit to, aby ten hospodářský růst, někde v koridoru 4 – 6 % meziročních nárůstů HDP, byl udržitelný až někdy do roku 2013 tak, abychom v roce 2013 naplnili tu svoji základní představu - dostat se, pokud jde o úroveň HDP podle parity kupní síly na jednoho obyvatele, na úroveň průměru EU. Myslím si, že jsme v rozhovoru konstatovali také dobré vztahy mezi ČR a Světovou bankou. ČR se podílí na řadě rozvojových projektů ve světě, a chce postupně zvyšovat svoji rozvojovou pomoc, a myslím si, že je to plně v souladu s filozofií Světové banky. Informoval jsem pana prezidenta také o záměrech české vlády v oblasti romské inkluze. Myslím, že to byla velmi zajímavá část rozhovoru. Děkuji.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Děkuji.

Paul Wolfowitz, prezident Světové banky: Děkuji pane premiére. Jsem velice rád opět v Praze, už několikrát jsem Prahu navštívil. Myslím, že poprvé to bylo v roce 1991, a jsem velice ohromen změnami a pokrokem, kterými vaše země prošla. Jsem velice rád, že mohu dnes konstatovat, že vaše země graduovala ze svého statutu dlužníka na statut přispěvatele do Světové banky, a je to velký pokrok. Dáváte příklad tímto pro jiné země a pro ostatní státy, které se účastní práce ve Světové bance. Svými příspěvky pomáháte mnoha lidem v chudých zemích. Pan premiér mě také velice dobře informoval o vaší ekonomické situaci a vašich ekonomických ukazatelích. A chtěl bych konstatovat, že hospodářský růst 4 – 6 % je velice hezkým ukazatelem, a udělali jste hodně těžké práce, a máte pořád prostor pro zlepšování. Vidím, že cíle, které jste si stanovili do budoucna, jsou velice těžké, obtížné, a přeji vám mnoho úspěchů v této spolupráci. Doufám také, že vaše příspěvky, jako země se středním příjmem, do naší banky, budou pomáhat dalším státům, a budou dávat také příklad pro jiné státy.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Děkuji. Vaše otázky. Česká televize.

ČT: Já bych chtěl této příležitosti využít a zeptat se obou pánů, ...nesrozumitelné...pana premiéra, jak vidí ...nesrozumitelné...pana prezidenta na to, jak predikuje úroveň ...nesrozumitelné...

Jiří Paroubek, předseda vlády ČR: Podívejte, já si myslím, že není žádným tajemstvím, a koneckonců, ve Strategii hospodářského růstu, na kterou budou navazovat v krátké době jednak Národní rozvojový plán, a jednak Strategický rámec, podle kterého se tedy odvinou programy na čerpání z Evropských fondů, tak v té Strategii hospodářského růstu, my jsme od začátku hovořili o tom, že počítáme s jistým zhodnocováním české koruny, každoročně o nějakých 2,5 – 3 %. Takže, to není nic, co by mělo být překvapivé pro kohokoliv, a myslím si, že pokud k takovému nárůstu české koruny bude docházet, tak by se s tím měli vyrovnat i exportéři.

Paul Wolfowitz, prezident Světové banky: Myslím si, že nemám co k tomu dodat, co pan premiér řekl. Chtěl bych jen říci, že je to velice dobré znamení, že vaše měnová a ekonomická politika se vyvíjí velice dobře, a že máte silné hospodářství, což jsou velice dobré zprávy. Nicméně, bych se chtěl vrátit k tomu, co bylo velice důležitou částí naší diskuse, jak zde zmínil již pan premiér, a to byla romská tematika a diskuse, týkající se romské inkluze. Včera večer jsem měl možnost setkat se s romskými lídry ze střední Evropy, a velice jsem byl potěšen závazkem vaší vlády přispívat a zvyšovat vzdělání romské populace ve vaší zemi, což by mohl být velice cenný příklad a cenná pomoc pro ostatní státy.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Děkuji. Další dotazy.

Redaktor: Jakou byste, pane Wolfowitzi, chtěl dát radu, co se týče ekonomického a hospodářského rozvoje ČR?

Paul Wolfowitz, prezident Světové banky: Asi by vlastně měla ČR spíše nám poradit, protože tento úspěšný přechod ekonomie a hospodářství byl velice ohromující. Vidím tady, nicméně, další výzvu, a to není výzva, která je jedinou výzvou v Evropě pro ČR, a to je stárnoucí populace, a proto bychom se měli zaměřit na penzijní systém a důchodový systém, a na zdravotnictví. Věřím, že ČR, také jiné státy Evropy, by se mohly učit od jiných zemí světa. Na druhé straně, ČR by také mohla přispět svými zajímavými vstupy a nápady v této oblasti.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Děkuji. Poslední dotaz.

Redaktor: Dobrý den. Já bych se, pana Wolfowitze, chtěl zeptat, jako jednoho z klíčových bývalých tvůrců americké zahraniční politiky, jaký má ...nesrozumitelné...vývoj ohledně držení vězňů na základně Guantánamo. ...nesrozumitelné... na konci minulého týdne slíbil zveřejnit celý list jmen, tedy těchto vězňů, a to po ostré kritice od Kofiho Annana, pana Blaira a pana Berlusconiho. Chci se zeptat, jestli s tím souhlasíte, a vůbec, jestli

...nesrozumitelné...do budoucna, že by americká vláda mohla udělat nějaké radikálnější kroky, vlastně toto vězení zrušit, a co si o tom myslíte?

Paul Wolfowitz, prezident Světové banky: Bohužel vás asi zklamal, ale již nepracuji pro americkou vládu, a pracuji pro Světovou banku, a proto nemohu komentovat politiku americké vlády. Chtěl bych se na tento problém podívat v širším kontextu, a chtěl bych se zmínit, že 600 milionů lidí v jižní Africe zbankrotovalo, a musíme se podívat na to, jakým způsobem hledat pro ně lepší budoucnost. Zmiňovali jsme se tady o dobrých ekonomických ukazatelích v ČR, a na druhé straně, v subsaharské Africe 300 milionů lidí žije z méně než 1 USD na den. Když se na to podíváme, jaké máte úžasné ukazatele, oni žijí vlastně za 365 USD za celý rok. Je to vlastně daleko, může se zdát, že jižní a subsaharská Afrika je daleko od ČR, nicméně, toto je celé nezdravé, a musíme se snažit podívat se a řešit tyto otázky. A toto je úkolem nejen Světové banky, ale také všech vlád, a také vlády USA. Doufám, že jsem vás moc nezklamal, že jsem neodpověděl na vaši otázku, nicméně, nemohu odpovídat jiným způsobem.

Lucie Orgoníková, mluvčí vlády ČR: Děkuji. Děkuji vám za vaši pozornost a příště nashledanou.

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

PROHLÁŠENÍ MZV K NÁSILNOSTEM PO ZVEŘEJNĚNÍ KARIKATUR (6.2.2006)

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky důrazně odsuzuje útoky proti velvyslanectvím a dalším objektům Dánska, Švédska, Norska, Rakouska, Německa a Evropské komise a proti občanům evropských zemí, stejně jako rozdmýchávání nenávisti pod záminkou obrany náboženství.

Rozdílné pohledy na kterékoli téma nesmí být v žádném případě omluvou pro násilí. Ministerstvo proto vyzývá ke zdrženlivosti a dialogu.

V souvislosti s přetištěním zahraničních karikatur, které mají zobrazovat proroka Mohameda, ministerstvo zdůrazňuje, že společenské a právní uspořádání České republiky spočívá na hodnotách demokracie, tolerance, svobody slova a respektu k jakémukoli vyznání.

ROZHOVOR S MINISTREM SVOBODOU UVEŘEJNĚNÝ V ČASOPISE EKONOM. (9.2.2006)

Ve čtyřech státech subsaharské Afriky bylo v minulých dnech slyšet češtinu: Angolu, Namibii, Tanzanii a Nigérii navštívila delegace českých diplomatů, pracovníků ministerstva zahraničí a podnikatelů. Více než 40 osob včetně 6 novinářů, to není právě málo - proč ten zájem, čím jsou tyto země pro Českou republiku důležité?

Ta návštěva byla velmi důležitá z toho důvodu, že Česká republika, respektive Československo, má v těchto zemích velmi dobré jméno. Dokonce bych mohl říci, že máme velmi dobrou zkušenost s tamními politickými elitami, s politickou reprezentací.

Například?

Například v Namibii je u moci skupina lidí, která má stále v paměti časy svého revolučního mládí. Pamatují si, jak se svého času dohodl generální tajemník ÚV KSČ u Fidela Castra v Havaně a poslal protitankové střely straně SWAPO (Lidová organizace jihozápadní Afriky, v 60. letech přijala marxisticko-leninský program, nyní vládnoucí strana, pozn. red.), která tehdy bojovala o nezávislost. Tato pomoc je stále oceňována, a je to solidní základ pro budování nových dobrých vztahů. Nicméně je tady jeden varovný moment, a to ten, že vládnoucí elita je stále velmi zahleděná do minulosti.

Platí to i pro Angolu?

Platí. I tam máme velké šance. Nejen proto, jak nás bere tamní elita, ale i proto, že v ní žije asi dvě stě občanů, kteří studovali v bývalém Československu. Ti nám teď vytkli, že jsme jim nepřivezli knedlíky a slivovici - a mysleli to úplně vážně. Tito lidé jsou úspěšní v politice a podnikání, což by mohlo být naše plus. Rozpačitější je můj dojem z prezidenta José Eduarda dos Santose, který odkládá volby. Měly se konat v roce 2006 a budou asi až v roce 2007, ačkoli současní poslanci úřadují už od roku 1992. Sám dos Santos stojí v čele republiky od nepaměti (26 let, pozn. red.) a vzpomíná, jak se v Moskvě potkával s totalitními vůdci typu Honeckera či Husáka. Angola by se ráda více otevřela světu, ale to by mohlo vést ke střídání stráží. Vládnoucí elita je proto opatrná.

Zato Tanzanie má od loňského prosince nového prezidenta i premiéra. Přišel s nimi nový vítr?

Určitě. Odtamtud jsou mé dojmy nejpříznivější. V nové vládě usedli lidé, kteří studovali všude možně v Evropě, ve Spojených státech amerických, a zabývají se pouze přítomností a budoucností své země. Chtějí Tanzanii otevřít, chtějí jí zajistit dynamický růst. Mají v úmyslu vytvořit skutečně příznivé klima, jak právní, tak podnikatelské. Tamní elita se netají, že Tanzanie si dělá ambice být první mezi sousedními zeměmi, že chce být tranzitem pro obchod, rozvíjet investování a společné podniky. My jsme teď otevřeli společný podnik Safiny a Chemoprojektu s tanzanskou stranou (joint-venture na výrobu zlata a drahých kovů z koncentrované horniny, pozn. red.) . Tento počín mě velmi potěšil.

A jak vidíte české vyhlídky v Nigérii? Ta je sice pro Česko v subsaharské Africe druhým nejdůležitějším obchodním partnerem po JAR, ale má kvůli vysoké míře korupce a kriminality obecně pověst obtížného politického a podnikatelského prostředí...

Nigérie je země, kde si je politická reprezentace sama sebou velmi jista. Vědí, že mají ropu, a možná neudělám velkou chybu, když řeknu, že těží rovnou naftu, protože tato strategická surovina je tam vůbec nejčistší na světě. Dodnes je v živé paměti, jak se lila v dobách ozbrojených konfliktů přímo do tanků, bez další úpravy. Navíc je to země, která je nejzajímavější vzhledem k počtu obyvatel, má jich více než 130 milionů. » Z této důležitosti pak pramení ona sebejistota vládních sil. Vědí, že si u nich podávají dveře největší hráči počínaje USA a chovají se podle toho. Je to prostředí otevřené všemi směry. Jsou tam obrovské zájmy a místní soutěž je mimořádně náročná. Vztahy s ČR jsou sice dobré, ale je dobré mít na paměti, jak velkou zemí Česko vlastně je.

Nakolik je při hledání nových možností a budování příštích pozic důležitá současná a budoucí humanitární a rozvojová pomoc?

Je čím dál důležitější. Potíž je v tom, že se musí soustředit na témata, o nichž Afrika nerada slyší. Všude, kde jsme byli, všichni říkali, že chtějí spolupracovat ve vzdělávání. Všichni si přejí dostat stipendia na různé úrovni a získat špičkové odborníky. Připomínáme jim, že pokud usilují o větší počet pracovních míst, o menší nezaměstnanost, o větší hospodářský růst, mají dbát na učňovské vzdělávání a střední školství. Protože potřebují lidi, kteří by byli vůbec nějak kvalifikovaní. V Namibii, v oblasti, kde působí středisko péče o lidi nakažené virem HIV v terminálním stadiu, se moje žena setkala s případem, že babička umí žehlit, protože kdysi pracovala u bílých, kdežto její děti neumějí nic a vnuci jakbysmet. Ani neumí sčítat, ani řídit auto. Horní elita špičkových vědců, inženýrů a lékařů, ta základní růst nezachrání.

Tanzanie, kterou si pochvalujete, na toto doporučení slyší?

Tam tomu rozumějí velmi dobře. Vědí, že musí dbát na středoškolské a učňovské školství, protože jen tak mohou získat kvalifikovanou pracovní sílu pro investory. K čemu je velká investice, když pracovníci porouchaný stroj natřou, aby vypadal hezky, ale nejsou schopni ho opravit a dále s ním vyrábět? Anebo když někoho zaučíte, on onemocní nebo se přestěhuje či odejde, a vy máte ten problém zase zpátky.

Proti evropským receptům stojí nicméně způsob, jakým Afričané uvažují. Jak velký je to problém?

Afričané přemýšlejí v řádu hodin. Netrápí je, co bude za pět, deset let, ani za 14 dnů, zajímá je přežití do dalšího dne. Ostatně pro řadu z nich může být momentální den dnem posledním. Tak proč by měli přemýšlet o nějakém delším časovém úseku? Platí to zejména pro lidi bez vzdělání, bez velké perspektivy. Proto se jimi dá i dobře manipulovat: přijde politik, vyvěsí plakáty, řekne jim něco hezkého a dostane potřebné hlasy. Poté ho tam čtyři roky neuvidí. Naopak člověk se vzděláním a prací, který něco někam investuje, ten uvažuje v dlouhodobější perspektivě.

Těch druhých je tu ovšem výrazná menšina, zato těch prvních naprostá většina. Může ona »změna v hlavách« někdy vůbec nastat?

Potrvá to bezesporu hodně, hodně dlouho. Nemá smysl si namlouvat, že se to změní ze dne na den. Ale jsou tu ostrůvky úspěšných projektů a naděje spočívá i v tom, že poroste životní úroveň lidí. Pokud mají místní obyvatelé chatrč zatíženou kameny a pokud nosí matka na zádech dítě, které ponechá osudu v okamžiku, kdy opět otěhotní, tzn. pokud zůstane život takto zacyklovaný, bude to pořád těžké. Když budou mít zděný dům s prosklenými okny, tak si dají pozor, aby nebyl ohrožen. Začnou sledovat, jak se žije kolem, budou mít zájem o to, co se kolem děje.

Vše souvisí se vzděláním a růstem životní úrovně.

Třebaže mluvíte o běhu na dlouhou trať, tlačí se stejným směrem také další země. Byl i toto důvod k této cestě?

Jistě. Rozhodli jsme se, že využijeme příležitosti. A výsledek? Byl jsem prvním ministrem od doby vzniku samostatné republiky, který tyto čtyři státy navštívil. V Namibii jsem byl dokonce úplně první po rozpadu sovětského bloku. A konečně v některých z těchto zemí byli teď Češi jako první po rozšíření Evropské unie. To vše se cení. Například na začátku 90. let, když jsme v tomto regionu (v Angole a Namibii, pozn. red.) hledali podporu pro naši kandidaturu do RB OSN, oslovení nám řekli, že to rádi udělají, protože jsme u nich byli jako první.

V Angole, která je jednou z prioritních zemí pro rozvojovou spolupráci, jste podepsal Memorandum o porozumění, jehož součástí jsou projekty na léta 2006 až 2010. V provincii Bié jste slíbil, že se uskuteční. Jak jsou pojištěny proti situaci, kdy může po volbách přijít místo vás někdo jiný a říci: dáme ty peníze raději někam jinam?

Jenom naprosto nezodpovědný ministr nenaváže na to, co začali jeho předchůdci. Když jsem nastoupil já, v řadě projektů, které dělal třeba Jan Kavan, se pokračovalo. Zahraniční politika je úspěšná a dělá dobré jméno té či oné zemi, jenom když je kontinuální a předvídatelná. Afričany netrápí, jestli je zrovna u vesla Petr nebo Pavel. Je zajímavá, že Česko rozjíždí projekty a že se mají dokončit. Kdyby někdo přišel a začal to bořit, tak by se měl zamyslet nad tím, jakou dělá republika vizitku.

Co považujete za největší úspěch celé výpravy a co byste, zpětně vzato, udělal jinak a lépe?

Za největší úspěch považuji, že došlo k velkému porozumění s novou politickou reprezentací v Tanzanii. Jsou to moderní lidé, otevření, se vzděláním v Evropě a USA, přemýšlejí úplně jinak. Jsou to lidé, kteří vám jasně říkají, co chtějí. Prezident Jakaya Kikwete vám vypočte seznam priorit, které chce, aby jeho země zvládla, vidíte, že to má logiku. Mluvíte-li s ostatními ministry, odvedou stejný výkon. Neberou si úvodem taková ta dlouhá, vzletná slova, jdou rovnou k věci: vezmou hned agendu, jdou bod za bodem. Není v nich ta sebejistota jako v Nigérii, je v nich touha jít kupředu ve spolupráci s nejnávštěvnějšími zeměmi.

A to minus?

Mám pocit, konkrétně tady v Nigérii, že jsme po různých zprávách a komentářích od firem žili trochu mimo realitu, co se vlastně děje s těmi vojenskými letadly. Teprve

rozhovor se zdejšími ministrem obrany a ujištění, jak to vidí oni, nám ukázalo, že jde o projekt, který je realizovatelný, ale že je to projekt, o který se musí zápasit.

Můžete být konkrétnější?

Pokládalo se mylně za samozřejmé, že když má Nigérie české bitevníky L-39 a potřebuje jich teď velkou část opravit, dá zakázku automaticky české firmě. Nigerijci, kteří se zajímají také o stroje L-159, nám naznačili, že mají představu jistého balíčku, jehož součástí by byla i zvýhodněná nabídka těchto letadel.

**PROHLÁŠENÍ MZV ČR KE ZPRÁVĚ EVROPSKÉ KOMISE
HODNOTÍCÍ PŘECHODNÁ OBDOBÍ PRO VOLNÝ POHYB PRACOVNÍCH SIL
(9.2.2006)**

MZV ČR vítá, že Evropská komise zveřejnila svou kvalitní zprávu, hodnotící fungování a opodstatněnost přechodných opatření na volný pohyb pracovníků v rámci EU, bezmála 3 měsíce před skončením první 2-leté přechodné periody, a plně se s ní ztotožňuje.

MZV ČR považuje tuto zprávu za objektivní a vyváženou a oceňuje zejména souhrnný přehled statistických údajů o pracovním trhu jednotlivých zemí EU. Zpráva EK se tak stane podkladem, který umožní vést další diskusi s cílem plného uvolnění restriktivních opatření na volný pohyb pracovníků nejen v rámci EU, ale zejména uvnitř jednotlivých členských států.

Na základě údajů (národních statistik zaměstnanosti i dat Eurostatu), týkajících se států, členů EU před květnem 2004, se zřetelně potvrdilo, že pracovní trhy těchto zemí nebyly a nejsou ohroženy, a že ve většině případů naopak pracovníci z nově přistoupivších zemí se chopili vzniklých příležitostí na trhu práce s pozitivním vlivem na ekonomický rozvoj dotyčné země, výkonnost jejího pracovního trhu a veřejné finance. Reálná opodstatněnost přechodných opatření tak ztrácí na významu a do popředí se při zvažování jejich dalšího prodloužení dostávají spíše iracionální obavy a nepříznivá vnitropolitická situace v původních zemích EU.

Evropská komise proto ve své zprávě apeluje na členské země aplikující přechodná opatření, aby při svých úvahách o jejich případném dalším pokračování vzaly především v úvahu pozitivní přínos volného pohybu osob a pracovníků na ekonomický růst a celkovou konkurenceschopnost Společenství. Zároveň připomíná příslib původních zemí EU, daný při podpisu Přístupové smlouvy v roce 2003, ve kterém deklarovaly urychlené odstranění všech překážek pro volný pohyb osob vůči novým členským zemím.

Úplným odstraněním restriktivních opatření na volný pohyb pracovních sil by tak byl naplněn jeden z původních ideálů a jedna ze základních svobod Společenství, což by ve svém důsledku jistě vedlo k pozitivnějšímu vnímání EU u občanů nových členských zemí EU.

MZV ČR bude i nadále v rámci svých bilaterálních i multilaterálních jednání prosazovat naplnění této svobody cestou neprodloužení, případně maximálně možného zkrácení přechodných období u většiny zemí. MZV ČR je přesvědčeno, že zjištěné závěry a doporučení ve Zprávě EK mohou tomuto cíli významně napomoci.

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY SENÁT	15
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	17
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	40

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5600

Zahraniční politika České republiky – Dokumenty.
Vydává odbor administrativy a zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka